SIFIR

ÇAĞDAŞ MİZAH DERGİSİ

EKİM 1983 SAYI : 2 50 LİRA

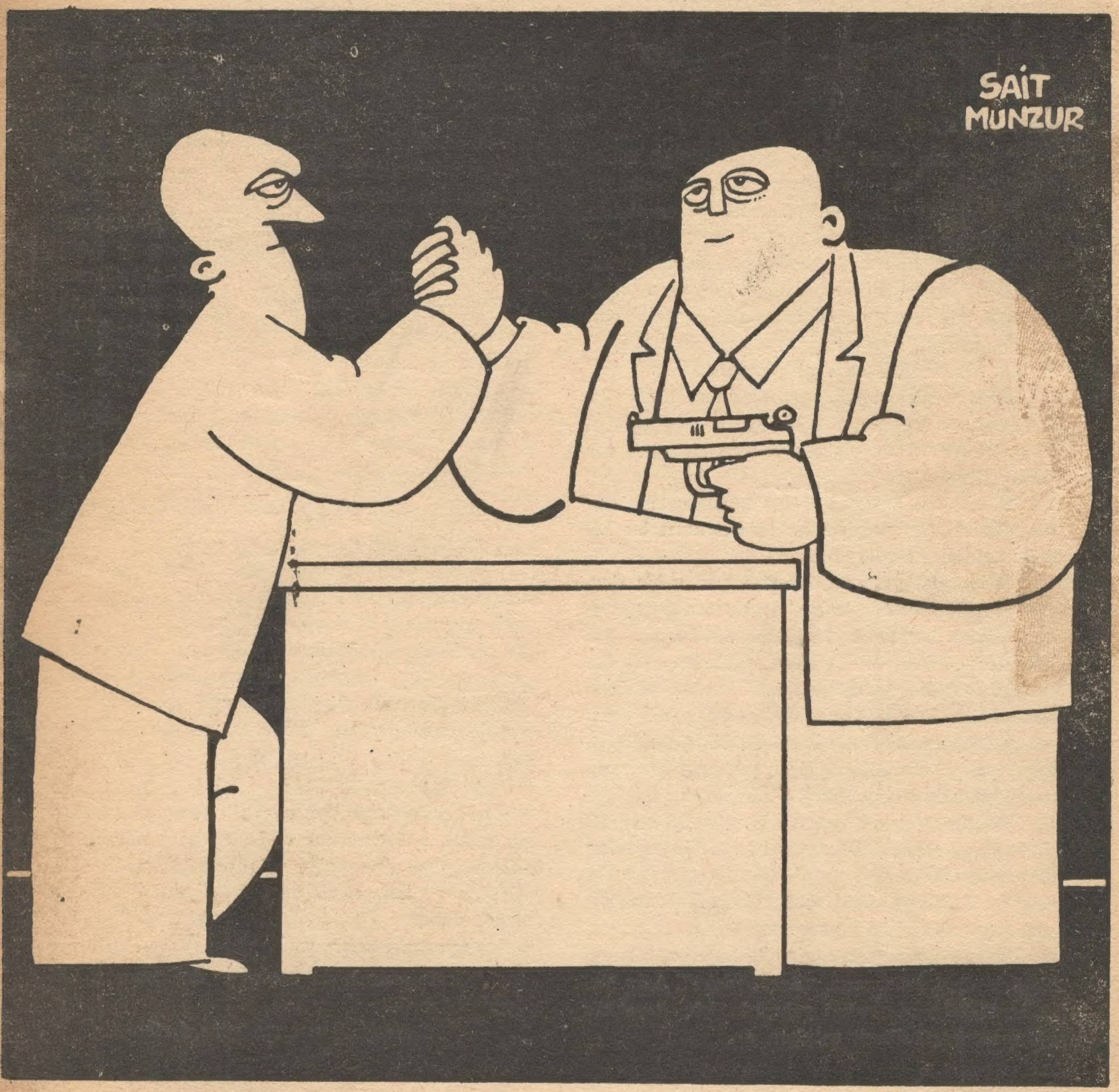

SIFIR'dan :

"Bizi halk takdir etsin alçakgönüllüğü içinde değiliz. Çünkü ne yapmamız gerektiğini karikatür çizmeye, öykü yazmaya başlarken öğrenmiştik» diye noktalamıştık ilk yazıyı.

Yıllardır söz ediliyor yozlaşan mizahtan. Renkli basın eleştiriliyor, güncelliğin, yarına kalmayacak yapıtların önemsenmediği vurgulanıyor. Son ay SIFIR'ın çalışmakta olduğu haberleriyle bir kez daha gündemdeydi yozlaşma.

SIFIR çalışanlarını onurlandıran, renkli basını eleştiren engüzel söz bir gazete bayisinden geldi. "Görünüşüne lâyık olmayan bir satışı var SIFIR'ın".

Mizah mı, gülmece mi? Tartışılan iki sözcük. Biz mizahı yeğliyor ve okurlarımızı bu konuda bağımsız bırakıyoruz.

Bize öykü yollayan okurlarımızdan bir ricavar. Öykülerine bir kez de yazarı olarak değil okuru olarak baksınlar. Beğenmişlerse neden yayınlamayalım. SIFIR sayfaları daha önce de belirttiğimiz gibi çağdaş anlayışta sorumluluğunu bilen, kalıcı hertürlü yazı ve çizgiye açık.

Karikatürcü arkadaşların (özellikle gençlerin) bu sayımızda sözünü ettiğimiz "Gramer" konusuna dikkat etmeleri gerektiğini sanıyoruz.

Mizaha yönelmiş yayınevi yöneticileri ile söyleşileriz sürecek ilk sayımızda Metis yayınları ile yapmıştık bu söyleyişiyi. Bu sayımızda ise Kaktüs Yayınları yönetmeni Hakan Derman'la yaptığımız söyleşiyi sunuyoruz.

Sizlere bu sayıda Aziz Nesin ustanın güzel bir öyküsünü sunuyoruz. "Bar Fedaisi". Aziz Nesin'in SIFIR.a gösterdiği yakınlık için teşekkür ediyoruz, karikatürcü ustalara da.

İlk sayımızda hatalarımız, yanlışlarımız oldu. Bunlar için özür diliyoruz. Sizlerin de önerisiyle zaman içinde bu tür yanlışlar giderilecektir. Bu sayıda sayfa sayımız arttı. Gösterişli bir kapak yerine bu yöntemi yeğledik. Amacımız size dolu bir dergi sunabilmek.

İllerdeki sayılarımızda yerli ve yabancı karikatür ustalarının çizgilerini ve karikatür üzerine görüşleri sayfalarımızda izleyeceksiniz. Ayrıca mizaha yönelik yayınlar çıkaran yayınevleri ile söyleşilerimizde sürecek.

Sağlıklı bir dağıtım düzenine konuşmamız zaman içinde çözülecek bir sorun. Okurlarımıza derginin adreslerine sürekli ve ucuz gitmesi için abone olmalarını öneriyoruz.

Çıkışımızı kutlayan herkese teşekkürler.

"SIFIR" İÇİN USTALAR NE DEDİ?

SEMİH BALCIOĞLU :

Önce SIFIR dergisine bol sıfırlı tirajlar dilerim. Günümüz Türkiye'sinde büyük sermayeye dayanmadan herhangi bir yayın organını çıkarmak ve yaşatmak eskisi kadar kolay değil. Bu nedenle cesaretli atılımından dolayı, genç ve başarılı meslektaşım Sait Munzur'u yürekten kutlarım. Çıkmış olduğu yolun engelsiz ve her zaman açık o'masını diler, başta da söylediğim gibi SIFIR dergisine sonsuz başarılar dilerim.

FERRUH DOĞAN :

Yalın, tertemiz bir dergi... Elinize sağlık. Başarılar dilerim.

AZİZ NESİN :

SIFIR çalışanlarına sonsuz başarılar dilerim.

TAN ORAL :

Bence genç kuşak çizerleri kendi dergilerini çıkartmakta geç bile kaldılar. Seçimlerden sonra yeni koşulların Türkiye'sinde genç çizerlere yeni görevler düşecektir. Bunu sanıyorum kendilerine özgü dergilerini de yaratarak başarabilirler. SIFIR çok güzel bir isim. Bu girişimi kutlarım. Sıfır başlangıç noktası olsun, ötelere doğru gelişip büyüsün.

TURHAN SELÇUK :

İyi niyetli "çağdaş mizah" anlayışına saygılı bir dergi. Eksikleri çok olmasına karşın, sanırım zaman içinde daha iyiye ve güzele gidecektir. SIFIR'da çalışan arkadaşların iyi niyetli olduğuna inanıyorum.

NEHAR TÜBLEK :

"Grafik mizah da boşluğu dolduracak bir dergiye tebrikler.

Not : İsimler soyadı sırasına göre dizilmiştir.

3 sütun

sait munzur

KÜRSÜDEN UZAKLAŞIN BAKAYIM. AĞZINIZ SOĞAN KOKUYOR!..

BİNBİR GECE MASALI

BİR VARMIŞ...

...BİR YOKMUŞ.

LOKANTAMIZDA YEMEK SEÇMEK YOK!. NE GETİRİRSEM YEMEK ZORUNDASINIZ!..

MODA!..

Gelsene tatlım...

OSMAN

AZİZ NESİN BAR FEDAİSİ

Gazeteye dört kişi girmiştik. Birisi, yirmi bir yaşına kadar lisenin onundan onbirine bir türlü geçemeyince babası kızmış:

— Senin adam olacağın yok. Hiç olmazsa gazeteci ol! demiş.

Öbürünün babası yok, bir yaşlı annesi vardı. Kadının üç aylık dul maaşını elinden zorla alır, üç günde yermiş. Yaşlı kadın da, artık dayanamayıp bir gün oğluna:

— Hiç bir şeycikler demem, inşallah sürüm sürüm sürünürsün! diye beddua etmiş.

Bu, kadının son sözü olmuş. Zavallı ölmüş. O zaman oğlanın aklı başına gelmiş:

— Şimdiye kadar anamın hiç bir sözünü dinlemedim. Hiç olmazsa zavallı anacığımın son sözünü yerine getireyim de ruhu şâd olsun... diyerek, sürüm sürüm sürünmek için gazeteci olmuş. Bu anlattıklarım, yirmi yıl öncesi. O zamanın gazetecileri gerçekten ana bedduasını yerine getirecek kadar ana hakkı sayarlardı.

Üçüncü arkadaş, orta okulda Türkçe dersinden iki yıl üst üste sınıfta kalınca, Türkçe öğretmeninden intikam almak için büyük bir yazar olmak istemiş, bunun için de gazeteciliğe başlamıştı.

Bana gelince, ben, «Her ne iş olsa elimden gelir» deyip de hiçbir iş yapamıyanlardan olduğumdan kendime en uygun iş olarak gazeteciliği seçmiştim.

Dördümüz de stajyer muhabirdik. Gazeteden bize para vermiyorlardı. Dördümüzden hangimiz daha iyi çalışır, başarı kazanırsak, gazetenin kadrosuna onu alacaklardı. Onun için aramızda sıkı bir yarışma vardı.

Günün birinde aramızdan birinin 60 lira aylıkla kadroya alındığını öğrendik. Ama bu 60 lirayı, gazetenin sahibi değil, oğlanın babası gazetenin sahibine veriyordu. Yalnız bunu oğlana çaktırmıyorlardı, O, gazete sahibinden para alıyorum sanıyordu. Oğlanı, bir işe yaradığına inandırmak için, bu plânı babası kurmuştu. Ama onun böyle bir plânla bir işe yaramış olması, bizim üçümüzün bir işe yaramamasına, gazeteden koğulmamıza sebep olmuştu.

Üç arkadaş bir kahvede kafa kafaya verip düşünmeye başladık. Türkçe dersinden okuldan sepetlenen :

— Ben, dedi, göreceksiniz, günün birinde çok ünlü bir yazar olacağım.

Öbür arkadaş :

— Ben de öyle, dedi, ben de tanınmış bir romancı olacağım.

Bana sordular :

— Sen ne olacaksın?

— Ben de, bilmem ki... Ünlü birşey olmak istiyorum.

Üçümüzün en bilgici,

— Yalnız, dedi, ünlü bir sanatçı olmak için hayatı görmek, tanımak, bilmek ister. Biz, hayatı, insanları tanımıyoruz.

Tanınmış bir Amerikan romancısının altın arayıcılığı yaptığını söyledi.

— Öyleyse biz de altın arayalım, dedim.

Tanınmış bir Fransız şairinin de, papazlık yaptığını söyledi.

— Öyleyse papazlık yapalım, dedim.

Başka bir tanınmış sanatçı da domuz çobanlığı yapmış.

—İyi ya, biz de domuz çobanlığı yapalım, dedim.

Bizde domuz yokmuş, altın yokmuş, papazlık yokmuş

— Şimdi neden bizde büyük sanatçının yetişmediği anlaşılıyor, dedim. Sanat için gerekli bir ortam yok. Ne papazlık var, ne altın, ne de domuz... Ne verimsiz bir yerde doğmuşuz. Peyi, biz nasıl ünlü sanatçı olacağız?

Biz de hayatı, insanları iyice tanımak için değişik işlere girip çıkmaya karar verdik.

Arkadaşlarımdan biri kaçakçılığa başladı. Daha doğrusu başlıyamadı. Başlıyacağı gün enselendi, kodesi boyladı.

Öbür arkadaşım, takma sakal takıp bir kuyumcuyu soymaya kalktı. Kuyumcuyu ondan bir sat önce soydularından, boş dükkânda o yakalandı. Daha hırsızlığı bile yapamadan yakalanarak ailesinin şerefine sürülen bu lekeyi temizlemek için hayatı tanımak uğruna intihar etti.

İçlerinden en sağlam işi ben buldum, bar fedaisi oldum. Bakın, bu işi nasıl buldum. Bir gün Beyoğlunda bir kahvede, karnımı nasıl doyuracağım diye düşünüp duruyordum. 24 saattir ağzıma lokma koymamıştım. Neredeyse açlıktan bayılacaktım. Yanımda oturan bir adam,

— Ne o delikanlı, karnın guruldayıp duruyor, dedi.

Ona durumumu anlattım.

— Sana bir iş vereyim, yapar mısın? dedi.

— Yaparım, ne işi?

— Fedailik yapacaksın. Bar fedaisi...

—Nasıl bir iş?

— Gece dokuzdan sabahın üçüne kadar barın bir köşesinde oturacaksın. Hesap pusulasına karşı su koyuveren müşteri olursa, yakasından tutup pataklıyacaksın.

İşin gülünçlüğünü kavrayabilmeniz için önce size kendimi biraz anlatayım. O güne kadar, zatürrie, boğmaca, kızıl, kızamık, difteri, sıtma, astım gibi adı çok bilinen hastalıkları saymazsanız, bu hastalıklardan ayrıca tam otuz dört hastalık geçirmişim. Hayatımda kavga edip de dayak yemediğimi hiç hatırlamıyorum. En sağlam olduğum gün ya nezleyim. ya gripim, ya da dişim, kulağım ağrır. Boyum bir metre, 46 santim. Ağırlığım, tok karnına 45 kilo gelir.

Bana iş teklif eden adama,

— Bana şimdi, üç da karnını doyuracağım, deseniz, peki, uçayım, derim. Ama doğrusunu isterseniz, ben adam döğemem. Müşteri döğeyim derken, müşteriden dayak yerim, barınızın da şerefi iki paralık olur.

Adam,

— Bu iş, tam sana göre, tam sana uygun bir iş... dedi.

— İyi ama ben nasıl adam döğerim, nasıl yaparım? Yanımdan on

tonluk bir kamyon hızlı geçse, ben sarsılırım, dedim.

— Çok kolay... Sen benim dediklerimi yap, o kadar. Bar fedailiği için kuvvet istemez. Ben sana «şu adamı patakla!» diyeceğim, gidip adama, pat küt vuracaksın.

Kendi kendime düşündüm. Alt yanı, bir dayak yerim. Sıkıya gelirsem, bağırır kaçarım. Hayatı, insanları tanıyıp büyük bir sanatçı olmak kolay mı?

Adamın teklifini kabul ettim. Çın - Çın Bar'ın fedaisi oldum. O gece adamla beraber bara gittik. Beni, orkestra ile Bar - Amerikan'ın arasında bir yere oturttular. Artık yüzümü kızdırıp adama,

— Açlıktan ölüyorum, alacağım paradan kesersin, ne olur bana bir tabak yemek verin, dedim.

Adam :

— İş yapmadan zırnık vermem, dedi.

Ben tok karnına bile adam döğemem. Aç karnına ,dayak atacağım müşteri beni ayağının altına alır, gebertir.

Bu sefer barın sahibine,

— Bana kaç para vereceksiniz, aylık mı, haftalık mı? diye sordum.

— Ne alacağın belli olmaz, dedi. Prim alacaksın. Ne kadar çok müşteri döğersen, o kadar çok para alırsın. Her dayak attığın müşteri için iki buçuk lira veririm.

Dayak atmak için değil ama, dayak yemek için para alsam, kısa zamanda zengin olabilirdim.

Caz başladı. Bar yavaş yavaş doluyordu. Konsomatris kızlar kahkahalarla gülüyorar, cilveleşiyorar lı Dans ediliyordu. Ben de açlıktan neredeyse bayılacaktım.

Saat on bire doğru masalardan birinde bir gürültü oldu. Başıma açılacak derdi bildiğim için içim cızz etti. Müşteri :

— Ulan burası dağ başı mı? İnsanı göz göre göre soyacak mısınız? Şampanya diye sirkeleşmiş bir bardak şarabı 50 liraya yutturmaya utanmıyor musunuz? Alçaklar! diye bar bar bağırıyordu.

Bar sahibi bana bir göz işareti çaktı.

— N'olacak? dedim.

— Herifi marizliyeceksin, dedi.

Döğeceğim müşteri, benim beşim kadar var. Yumruk savursam, herifin göbeğine ya gelir, ya gelmez.

Ben «Yaa bismillâh!» deyip doğruldum. İçimden:

— Hey Tanrım, sen nelere kaadir değilsin. Şu pısırık kuluna Koca Yusuf pehlivanın kuvvetini ver, diye dua ediyordum.

Elimde yanmakta olan cigara vardı. Cigarayı tüttüre tüttüre, hâlâ bağırmakta olan müşteriye doğru yürüdüm. Ben yürürken etraftan,

— Fedai geliyor, fedai geliyor! diye fısıltılar başladı. Nasıl olsa dayak yemeği göze adığımdan efelene efelene, yan yan yürüdüm. Herifle karşı karşıya geldik. Vursam, elim suratına yetişmiyecek. Herife :

— Otur lan yerine! dedim.

Adam sandalyeye çöküverdi. Elimdeki yanan cigarayı, adamın iki kaşının ortasına bastırıp söndürdüm. Adam bir kere can acısiyle :

— Amann! diye bağırdı.

— Lan, ne söyleniyorsun? Alırım boşluğunu... dedim.

— Bizim birşey söylediğimiz yok âbi... dedi.

— Ölümüne susadınsa söyle lân...

Sağlı sollu, herifin suratına elimin tersiyle iki şamar atıp, yine cakayla döndüm, yerime oturdum.

Müzik, dans başladı. Biraz sonra barın sahibi yanıma geldi :

Patron,

— Bak gördün mü, kolay iş... dedi.

— Aman iki buçuğu ver! dedim.

—Hesap sonra, dedi, istersen git tezgâhtan iki buçuk liralık birşey iç!...

Tezgâha gittim. Kızdan iki kadeh menta alıp içtim. Aç karnına midem bulandı. O sırada başka bir masadan gürültü duyunca, ben o yana seğirttim. Bu seferki daha cırlak iki müşteriydi. Bir şamar birine, bir şamar birine attım.

O gece dört müşteri patakladım. Sabah üçte bar dağıldı. Bizim de hesabımızı verdiler. Ben 7,5 lira aldım.

Ertesi gece yine işe geldim. O gece de altı kişi döğdüm. Artık her gece adam döğüp para alıyordum. Bazı müşteriler bir iki tokat, birkaç tekmeyle susmuyorlardı. Böylelerini barın arkasındaki bodruma alıp sopayla döğüyordum.

Daha çok para kazanmak için, aman biri hır çıksın diye gözüm masalardaydı. Bazı geceler, müşteriler hiç su koyuvermiyorlar, ben de para alamıyordum. Böyle gecelerde bir müşteri biraz yüksek sesle, gülse:

— Lân burası Dingo'nun ahırı mı diye üstüne yürür, herifi hiç yoktan pataklardım. Böyle dayaklara patron 2,5 lira değil 1 ira verirdi. Ama hiç vermese, elimin alışkanlığı gitmesin diye ben hayrıma adam döğecektim. Bir kere bu işe iyice alışmıştım. Adam döğmeden duramıyordum, sinirlerim bozuluyordu.

Doğrusu bu kabadayılığıma şaşmıyor değildim. Nasıl oluyor da ben adam döğebiliyordum? İyiden iyiye gücüme, kuvvetime inanmıya başlamıştım.

Bir gece, bir masada oturan üç müşteriden biri iyice su koyverdi. Öbür ikisi onu yatıştırmaya çalıştılar, olmadı. Gemi azıya alan müşteri de dağdan inme bir yarma, insan değil, insan azmanı. O zamana kadar dayak attıklarımdan hiç birine benzemiyor. Doğrusu ya, içime bir korku düştü. Galiba raconum bozulacaktı.

Herifin üstüne yürüdüm. Karnına bir tekme attım. Herif bağırıyor. Bir tekme daha attım. Ben vurdukça herif sesini yükseltiyor.Bir sandalye kapıp kafasına geçirdim. Herif daha çok bağırıyor. Baktım olacak gibi değil. Sandalyenin kırılan bacağını elime alıp, üçünü birden önüme kattım, davar gibi sürdüm :

— Yürüyün ulan itler!

Kuzu gibi yürüdüler. Üçünü de bodruma tıktım Bağırıp çağıran herife bastım sopayı, bastım sopayı. Sonunda herif yere serildi. Bu sefer öbürlerine döndüm. O ikisinden biri:

— Aman kardeş, bizim birşey dediğimiz yok, dedi. Ben zâti böyle yerlere gelmem.. Bu herif, her gün beni zorlar, ille de bir gece eğlenelim, der. Ben de nasılsa ona uydum. Bu saate kadar kavgaya çanak tutmadığı yer kalmadı. Her seferinde önledik. Ama artık burada önleyemedik.

→

Yerdeki herif ayılır gibi olunca yine söğmeğe, bağırmaya başladı. Öbürlerini savdım. Ona yine bastım sopayı. Sopayı yiyip yere yıkılıyor. Az sonra yine bağırmaya başlıyor. Sabaha kadar herifi posta posta ıslattım. Sabahleyin herif doğruldu. Ben yine sopaya davrandım. Herif elimden sopayı kapınca bana bir gıılşti. Bre aman... Herifin parmakları mengene gibi, Tuttuğu yeri koparıyor. Beni iki paımağının arasında tahtakurusu gibi ezecek. Ensemden yakalayıp yakalayıp yere silkeliyor. Ben sesim çıktığı kadar bağırıyorum. Sonra bayılmışım. Ne oldu, bılmiyorum. Üç gün kendimi bilmemişim. Bir haftada gözümü açtım. Bir ayda kendime gelebildim. İki ay sonra ayağa kalkabildim.

Bara geldim Patron bana çıkıştı :

—Bar fedailiğini de iki paralık ettin. İşine son veıiyorum. Defol! dedi.

— Aman patron, ne oldu anlayamadım, dedim. Sekiz aydır yanında namusumla adam döğüp geçiniyordum. Hiç böylesi başıma gelmedi. Bu ne iştir?

Patron :

— Lan enayi, dedi, o adamları sen kendin mi döğüyorsun sandın? Herifler gezip eğlenmek istiyorlar. En sonunda da dayak yiyip keyiflerini tamamlıyorlar. Dayak yemeyince eğlence tamam olur mu? Sen herifi döğmesen, o zâti gidip başını duvarlara, burnunu elektrik direklerine vuracak, ağzını kaldırım taşlarına çarpacak. Fedai dediğin, bir adamı, ancak eğlence zamanında döğer. Sabahleyin herif ayılınca döğülür mü sersem! İyi ki herif seni gebertmemiş.

Patron beni koğdu. Ama ben de mesleğin bütün sırrını öğrenmiş bir bar fedaisi olduğum için, gidip başka bir barda iş buldum.

Şimdi çalıştığım bara, dört başı mamur bir eğlence için gelenleri, en sonunda bir de ben döğüp keyiflerini tamam ediyorum. Ama herifler ayılmaya başlarken, yanlarından kaçıyorum.

Geçen gece, bizim bara, benim ilk çalıştığım barın sahibi geldi. Gelip de efendi efendi otursa iyi. Bağırıp çağırmaya başladı. Eski patronumu bodruma soktum, eşek sudan gelene kadar döğdüm. Kendine gelir gibi olunca oradan kaçtım.

Şimdi iyi para kazanıyorum.

Bu günlerde bir gece izin yapıp inşallah ben de bir iyi eğleneceğim.

Bu öykü yazarın izniyle 1958 yılında çıkan NAZİK ALET adlı kitaptan alınmıştır.

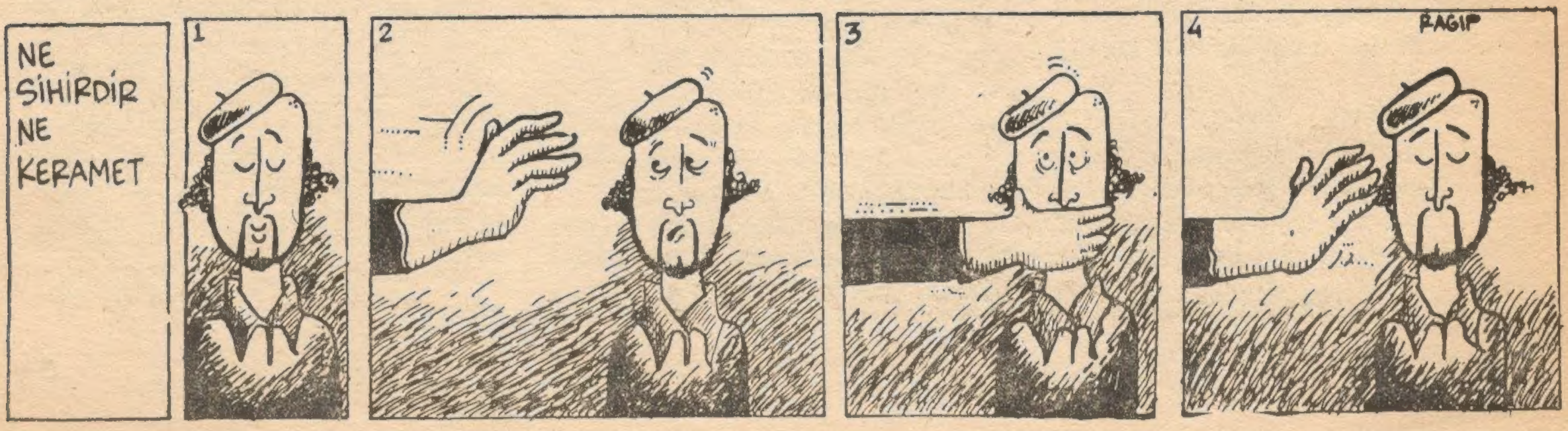

ARAŞTIRMA

ABDİ İPEKÇİ' NİN KARİKATÜR ÇALIŞMALARI ÜZERİNE

Değerli gazeteci Abdi İPEKÇİ'yi yitirdiğimizin dördüncü yılı. Ardından basın ve benzeri yayın organlarında çıkan yazılarda onun sadece yazarlık ve gazetecilik yönlerine değinilip, çok sevdiği ve emek verdiği "karikatürcülüğünü" genişçe anan pek olmadı. İpekçi'nin karikatür çalışmalarını örnekleriyle açıklarken, onu sevgi ve saygıyla anıyorum.

Abdi İpekçi'nin ilk karikatürü İstanbul'da yayınlanan "Kırmızı - Beyaz" adlı spor dergisinde çıkar. Tarih 20 Eylül 1943. O yıl Turhan Selçuk, Semih Balcıoğlu, Ali Ulvi Ersoy, Nehar Tüblek ve Selma Emiroğlu gibi usta çizerlerimizin karikatüre başlama yılıdır. İpekçi'nin basındaki ilk eseri "Kırmızı Beyaz" dergisi tarafından haftanın karikatürü seçilir. Daha sonra yine bu dergide çizgilerine rastlanır.

Dönemin önemli karikatürcüsü Cemal Nadir, Abdi İpekçi'yle ilgilenir. Cemal Nadir'in çıkardığı "Amcabey" mizah dergisinde İpekçi'nin ilk karikatürü 25 Aralık 1943'de yayınlanır. Abdi İpekçi, kişi olarak Cemal Nadir'in hayranıdır. Bu hayranlık onun çizgilerini de etkiler. Galatasaray Lisesi'nin okul yıllığında kendi biyografisinin yer aldığı sayfada şunları yazar: "Cemal Nadir'in yerinde olmayı isterim. Büyük bir karikatürist olduğu için değil, fakat kendi sahasının en şöhretli ve en kıymetli adamı olup, dünyanın en mütevazi bir insanı olarak kalmasını bildiği için."

Abdi İpekçi, 1945 yılında girdiği "Şut" dergisinde sürekli olarak karikatürler, kapak resimleri çizdi. Daha sonra çizgileri "Stad" ve "Aylık Spor Ansiklopedisi"nde yayınlandı. 1947 - 49 yılları arasında sekreterliğini yaptığı "Galatasaray Lisesi" dergisinde sürekli olarak karikatürler ve portreler çizdi.

Liseyi bitirince karikatür çalışmalarına uzun bir süre ara verdi ama karikatüre olan sevgisi sönmedi. Bir çok karikatürcü arkadaşıyla ilişkilerini sürdürdü. 1950 yılında Yeni İstanbul gazetesinde yakın arkadaşı Turhan Selçuk'un portre karikatürünü çizer ve ona hediye eder.

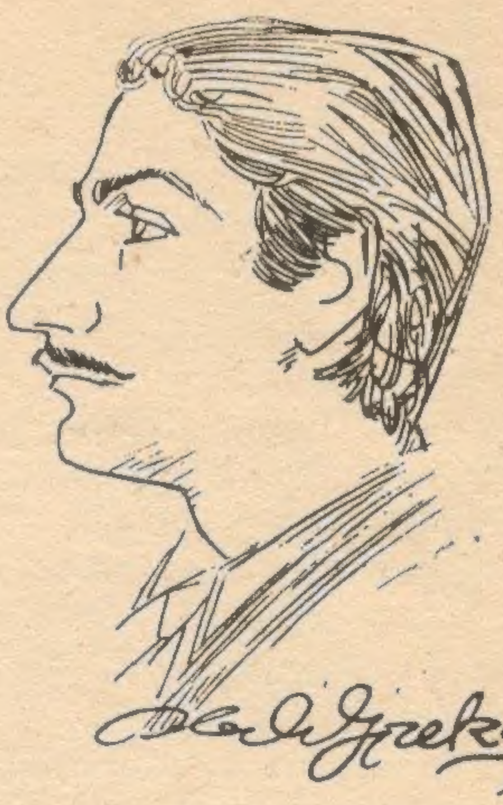

Abdi İpekçi'nin kendi kaleminden, karikatürcü Turhan Selçuk'un portresi (1950)

Selçuk, bu derece başarılı portresinin çizilmesine şaşırır, bu olayı Turhan Selçuk'un kendisinden dinleyelim: "1950 yılında Abdi İpekçiyle Yeni İstanbul gazetesinde çalışıyorduk. O istihbaratda görevliydi, ben ise aynı gazetede çiziyordum. Birgün odamda birkaç dakika içinde portre karikatürümü çizdi. O zaman karikatür çizdiğini öğrendim. Şimdi neden çizmediğini sordum. Bana, karikatürü bırakmamın nedeni sizler oldunuz dedi. Karikatürlerinizi görünce bu işte başarılı olamayacağımı düşünüp, karikatürü bıraktım dedi. Oysa çalışmalarını sürdürseydi, kanımca iyi bir karikatürist olabilirdi."

Kendisiyle aynı yıl karikatüre başlayan Semih Balcıoğlu, İpekçi'yle olan arkadaşlıklarını şöyle anlatıyor: "Rahmeti Abdi İpekçi'yle yuvadan, ilkokul son sınıfa kadar sınıf arkadaşıydık. 1943 yılında birlikte karikatür çizmeye başladık. O zaman okullarımız ayrıydı. Ben, Işık Lisesi'ne, Abdi ise Galatasaray Lisesi'ne devam ediyordu. İkimiz de Cemal Nadir'e hayrandık. Karikatürcülüğü çok kısa sürdü. Çalıştığımız gazetenin mutfak dediğimiz bölümünde sayfa sekreterliği ve yazı işlerine merak sardı. Sonunda Milliyet Gazetesine girip Türk basınında zirveye ulaştı. Bütün bu genel

müdürlük ve başyazarlık uğraşlarının dışında karikatürden tamamıyla kopmasına karşın, karikatüre olan aşk hiçbir zaman sönmedi. Ölümünden kısa bir süre önce bana telefon etti. O günlerde yayınlanan "Güle Güle İstanbul" adlı kitabımdan imzalı olarak istedi. Ve "ama sen getir ki uzun uzun konuşalım" dedi. Milliyet Gazetesindeki odasında bir işyeri ziyareti için çok uzun olan bir süre, iki saate yakın görüştük. Bu iki saatin aşağı yukarı tümü karikatür üzerineydi. Bana boş zamanlarında yaptığı portre karikatürlerini göstermeyi çok arzu ettiğini söyledi. Keşke, dedi, daha yoğun bir çalışma içine girseydim de, işlerden artan zamanımda karikatür de yapabilseydim, o zaman çok mutlu olacaktım. Tekrar buluşup, karikatürleri üzerine konuşacağımız günden iki gün önce İpekçi vuruldu..."

Abdi İpekçi portre karikatürde sağladığı başarının yanısıra portre resim çalışmalarında da güzel şeyler üretmiştir. Güçlü karikatürleri ince bir mizah anlayışının ürünüydü. Çalışmalarına ara vermeseydi Turhan Selçuk'un dediği gibi "iyi bir karikatürcü olabilirdi" Abdi İpekçi.

1948 yılında Galatasaray lisesi yıllığında yer alan kendi çizgisiyle karikatürü.

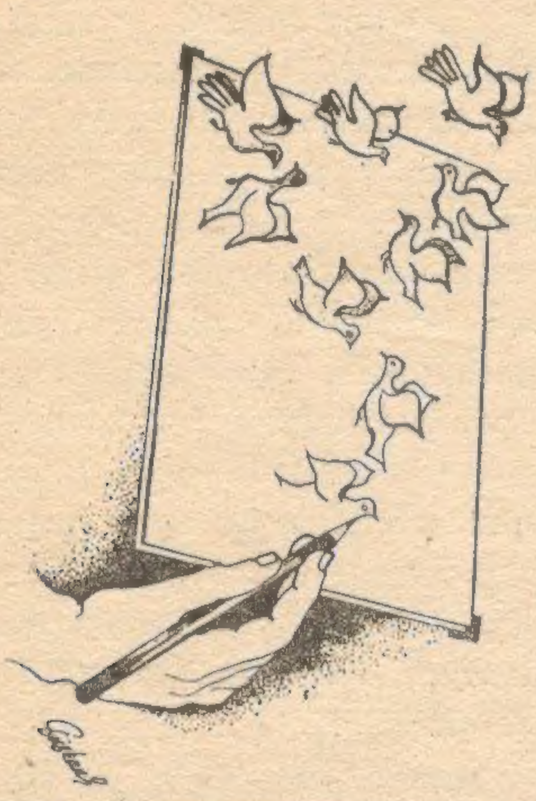

István HEGEDUS,

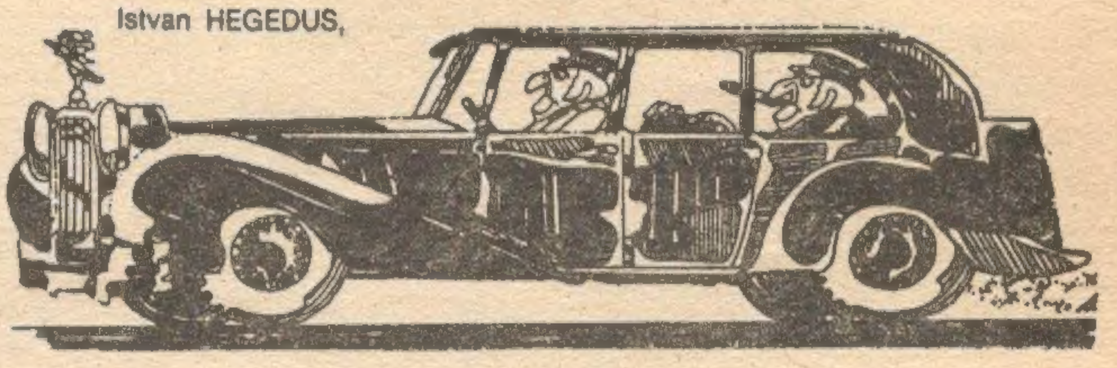

Ahmad SAKHAVARZ.

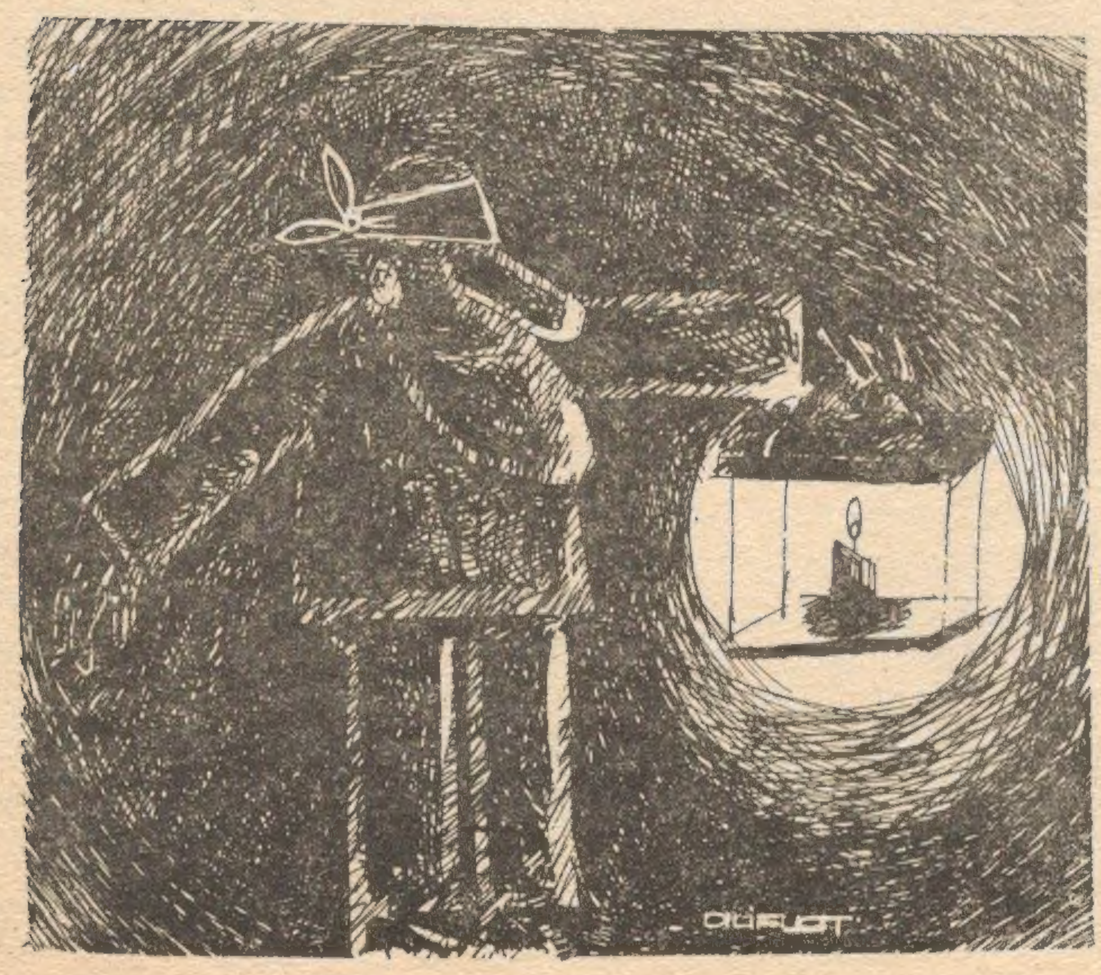

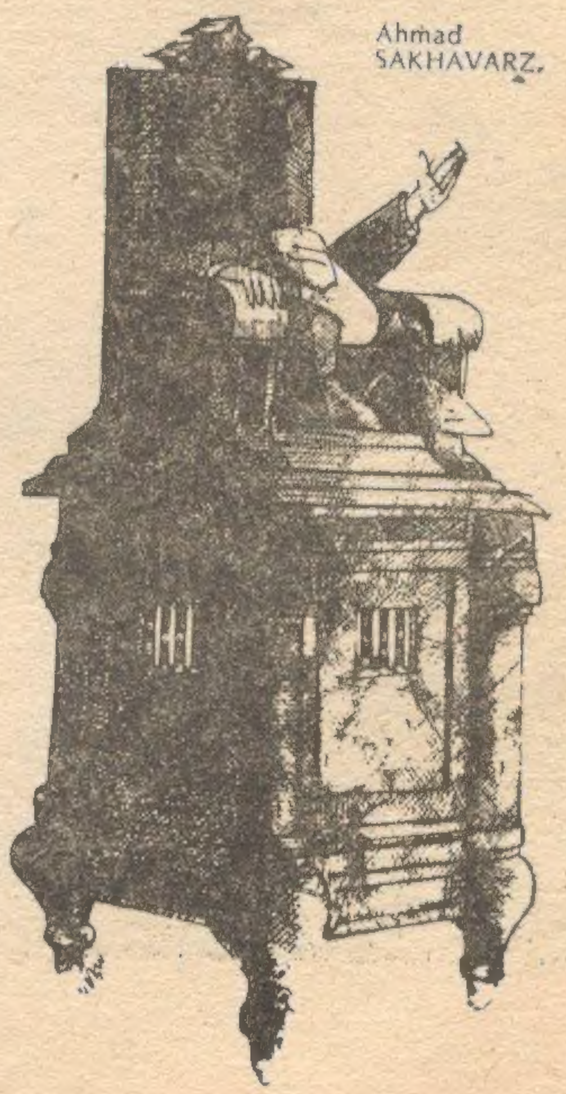

almanyalı durmuş hayratı

Mehmet ERDEM

O gün başta köy muhtarı olmak üzere, Ardıçalan Köyünün tüm erkekleri ilçedeydi, Savcılık tümü hakkında dava açmıştı. Suçları : "Kamu mallarına zarar vermek... Topluca, kamu malı niteliğindeki bir adet minibüs ile bir adet binek otomobilini, bir daha kullanılamıyacak biçimde tahrip etmek..." Muhtarın suçu daha da ağırdı: "Köy halkını kışkırtarak, suça teşvik..."

Ardıçalan Köyü Muhtarı olayı şöyle anlattı :

— Köyümüz gasabaya yayan yarım günlük yoldadır. Sağolsun hökümatımız, köyümüze bi yol yaptırıvedi bıldır seçim öncesi. Yol oluverince, biz eskisini tez unutuverdik. Köyümüz ufecik bi köy olduğundan, bi vesayit yok Eskiden yolumuz yoğudu, eşeğinen, katırınan, gelip gidiyoz gasaba bazara, makemeye. Emme lakin yol oluverince, bi cip, bi tomafil ister oldu köylü. Bizim köyden makine alabilcek parası olan nerde? Tüm köylü birlikte alalım desek bile gücümüz - guvvatımız yetmez onu almaya..

Bizim köyün bi çulsuz Durmuş'u varıdı, Beş yaşından beri yetimdi. Gonu - gomşu besledi, büyüttü O'nu. Ufak yaştan dutmalık, hizmetkerlik, davar çobanlığı, sığırtmaçlık yaparıdı. İşte bu Çulsuz Durmuş bi esger arkıdeşinin sayasında Alamanyaya gitti. Sözü uzatmıyam, iki yıl gadan sonası mıydı neyidi, bigün köyün bu yeni yolunda bi tomafil tozu-dumanı gatarak geldi. Köyün ortasındaki alanda durdu. Allah va ya, biz kaymakam neyim sandık. Gayfeden goşuştuk. Bi de ne görem, bu bizim Çulsuz... Başında bir tengerlek şapga. Elinde bi radiyolu teyip makinesi. O zamana gadan biz teyip neyim bilmezidik. Boynuna da gasabadaki memurla gibi bi yular dakmış. Bi de keyinmiş ki, sorma. Sanki iki yıl öncesi bacağında geçi kılından örme çakşırla giden O değil. Bi de boynuna fotugraf makinesi asmış emme.. sanarsın yünsek bi müdür neyim olmuş...

Durmuş bi ay gadan galdı köyde. Emme köylüye de bi yığın mal sattı. Bu, arabaya doldumuş getimiş ordan, radiyo, teyip makinesi, duvar halısı, resimli resimli... incik - boncuk... Kimine peşin, kimine harman sonu veresiye. Gitmesine yakın bene de geldi bu. "Mutar emmi, seni çok severim bilirsin" dedi, "Bu arabayı sene verem". Daha doğrusu, "köy muhtarlığına bağışlıyem. Hem makam arabası yapasın, hem de köylümüzü gasabaya makemeye, bazara, doktura... neyim götürüsün." deyince, bene dakılıyosandım. "Hadi siktir ordan dürzü, Alamanyaya gitdin de adam oldun sankim başımıza" dedim. "Essah deyom" deye yemin billah edince, "Oğlum Durmuş, bizde onu alcak para nirde? Bi tomafil dünyanın parası" dedim. "Senden para istiyen kim Köyüme bi yarayışlığım dokansın. Gursağımda herbirinizin ekmeği va." dedi. Bu iş benim de çok hoşuma gitti. Bi an Durmuş'un o gırmızı tomafilin içinde buldum kendimi. Ben sürüyodum. "Nası olcak bu len oğlum Durmuş?" dedim.

Sözün kısası, Durmuş tomafili köy muhtarlığına bağışladı. Gasabaya, kente gittik. İki gün uğraşivedik, işlemlerini yaptırdık. Bi de iki yanına 'iresmi hızmata mansuzdur' yazdırttık. Köycek bi sevindik emme, o gadan işte. Helal olsundu bu Çulsuz'a be. Emme biz bu eyliğin altında galı mıydık? Galmadık haliyle, Köy yaşlılar gurulunu topladım. "Biz de Durmuş'a bu eyiliğine garşılık ufak bişey verem" dedim. Sonunda köyün malı olan Yarandüzündeki yirmibeş dönüm zeytinliği O'na vermeyi gararlaştırdık. O, "olmaz dayıla, bu iş garşılıklı mı emmile?" neyim dediyse de, dinlemedik. Verdik zeytinliği.. Durmuş da izini bitince gitti.

Önce gasabadan bi şüferci bulduk tomafile. Biz, işimiz olsun olmasın, doluşuyoz Durmuş'un hayratına, hergün gasabaya gidiyoz. Bu böle bi hafta neyim sürdü. Baktık, benzinine para dayanmıyo, tomafile binmeyi paralı yaptık. Gayrı gasabada işi olan gidip geliyo. İki ay geçti geçmedi, bizim tomafil yolda galdı. Çalışmaz. Gitmez. Önüne bi çift gatır goştuk, gasabadaki onarımcıya çektik. Bi hafta gadan galdı orda. İş bitti. Dedik, "borcumuz?" "yetmişbin gayme" deme mi. Amanin bo! N'etcen? Ödedik. Neyimiş örenelim bari dedik. Onarımcı, "motor kilometireyi doldurmuş, yenildik" dedi. Yetmişbinin birezini köy sandığından, birezini beş-on dönüm köy tarlası satarak, galanını da köylüye salma salarak, bi hallarla ödedik. Şüferciye de yol verdik. Zahir eyi bakmadı yağına-duzuna motoru eskitti hayta. Başga bi şüferci bulduk. Bilete de zam yaptık. Kendisi barım gazansın, dedik.

Tam eyi oldu deyoduk ki, ayına vamadan gine yolda galdı Durmuş'un hayratı. Bu kere çanzuman mı deyolar, neyise işte o bozulmuş. Bi çuval daa para döktük biz buna.. İki yılda yarı yarıya onarımcılada eyi ekmek yedile.

Derkene, bizim Çulsuz ikinci kere izine çıktı geldi, çoluğuyla çocuğuyla. Bu kere dolmuş getimiş. Gine bi yığın eşya... köylüye okuttu bunnarı. "Araba nası?" deye de sordu. Bişeycikle deyemedim. Oğlanın onca eyiliğine garşılık, tomafil bozulu bozuluveriyo, demek ayıp gaçar deye düşündüm. "Çok eyi, çok memnunuz" dedim. Dedim emme, içim de gan ağlıyo hani.

Bu bi de dememi, "mutar emmi bu münüposu da ben köyüme bağışlamak isteyom". "Etme oğlum, biz senin öteki eyiliğinin altından kalkamadık. bi de bu eyiliği edersen, temelli gıpırdayamayız eyiliklerinin altında" deye diller döktümse de, oğlanı gandıramadım. "Gız gibi ford" dediği, dolmuşu da bağışladı köyümüze. Biz de eşşek değiliz ya, galmadık bu eyiliğinin altında da. Yüz dönüm gadan tarla vedik Durmuş'a köy tarlalarından. Bi yandan da için için seviniyoz, tomafilin onarım derdinden gurtulduk deye. Gayrı gasabaya hergün seferi bu münüpos yapcak, deye tasarlıyoz. Tomafili de ayda yılda gullanırız, deyoz.

Bi ay neyim böle gullandık. Şeytan gulağına gurşun, tık demeden gitti geldi. Biz, tam bu münüpos ne

eyi, heç arıza yapmadı maşallah... neyim deye birbirimize övmeye başladığımız bi sırada, o da arızalandı. Çektik götüdük onarımcıya. Gidiş o gidiş. Ondan keri bizim münüpos da onarımcıların ekmek teknesi oldu. Tomafille bi biri, bi biri... İkisi bi arada köyde durmuyo. Şüfercilerinden bile kuşkulanıyoz. "Bu deyyusla, onarımcılala ortak neyim olmasınla?" Her bişey aklımıza geliyo. Emme kaç dene şüferci deniştirdik biz bu iki makinede. Yok yok, bi türlü düzene girmiyo ikisi de. Üç yıl içinde bu münüpos, tomafilin yediği paranın iki katı para yedi. Bunnarın masarifine dövlet gücü dayanmaz. Değil ki bizim yoksul orman köyünün sandığı dayansın. Bi yol içine girmiş bulunduk, geri dönemiyoz.

Geçende bozulduğu zaman, münüposu kentdeki bi onarımcıya götüdük. Dedim ya, hem şüfercileden, hem de gasabanın onarımcılarından kuşkulanıyoz. Münüposu onarttıktan keri adama, taa baştan durumu annattım. Dedim : "Biz bunun onarımını başedemiyoz. Şüfercilele gasabanın onarımcıları bizden para mı yeyo?"

Adam güldü, Dedi: "Boşuna adamların günanı alıyon." Sona da, "bu arabalar nerden geliyo biliyon mu?" deye sordu.

Ben de güldüm. "Bunu bilmecek ne va, Alamandan" dedim.

"Alamandan, Alamandan emme, Alamanın neresinden?" Benim annaçlamamı beklemeden, O söledi : "Alamanın mezerliğinden".

Şaşdım galdım bu işe. Adam bi sahata yakın annattı. Benim ağzım bi garış açık, yarı annadım, yarı annamadım. Dinnedim onu sonuna gadan. Meğer orda tomafil mezerliği varımış. Bozulan, ömrünü dolduran tomafilleri, makineleri orya atarlarımış. Eşşek leşi sürür gibi. Bizim işçile de orya atılcak arabaları, hem eşya getirebilmek, hem de uçaktan daha ucuza gelebilmek için alır gelirlerimiş. Sona da, burda çeşitli yollardan satarlarımış bunnarı, onun demesi. Ben onun yalancısıyım. Biz uyandık emme, iş işten çoktan geçti. Bizim Çulsuz'a bu makine ölüleri için onca tarla-takka, zeytinlik verdiğimiz yetmezimiş gibi, ondan gat gat fazla tarlayı da bunnarım masarifi için sattık-savdık. Köyün ne tarlası galdı, ne otlakiyesi... Harman yerlerine varıncaya, köyün neyi va neyi yoksa yedi bitirdi bu iki makine.

Köylünün önünde büyük yemin ettim; "eğerikim bi aya gadan bu makinele bi daa arızalanısa, yapıcamı biliyom ben" deye. Dayansana cavırın malı. Yok ille benim yeminimi yerine getirtcek. Münüpos daa kentden geleli yirmi gün mü ne olduyudu ki, gine yolda galdı. İki gün sonası da tomafil çalışmaz. Bozuk... Üstüne üstlük o gün bi de Çulsuz'dan mektup almadım mı. Terslikler üst üste gelir zati geldimiyidi. "Bu gelişimde, köyüme bi gamyon getircem" deyo mektubunda Durmuş. "Alışdın gaz etine. Gelicen varısa, görcen de va ulen dürzü" dedim kendi kendime. "Ulen it oğlu it, burası Alamanın makine ölülerinin mezerliği mi len "

Ertesi gün sabah erkenden köyün tüm erkeklerini topladım gayfede. "Arkıdeşle, gomşula, bu cenazeyi galdırcaz" dedim. "Bunnarı geldiği yere, yani mezere, geri dönmemesine yolluycaz. Emme arkıdeşle bu makinelen ikisi de hortlak gibi, orda, Alamanda mezerden çıkmışla. Onun için biz bunnarı bi daa geri dönemiyce bi mezere göndermeliyiz k, yeniden başımıza bela kesilmesin."

Bizim köyün annacında bi yardır. 'Eyvazın Kedi Attığı Yar' deriz biz ona. Seferberlikte köyümüzde kedile bi çoğalmış, bi çoğalmış ki, insan yiycek hale gelmiş. Sakat olduğu için sefere gatılamayan köyümüz erkeklerinden Eyvaz, çuval çuval kedileri toplamış bu yardan uçuruma atmış. Kedilerden bicezi bile dönememiş geri. İşte o gadan böyük bi uçurum orası. Bura geldi aklıma. Alamanyalı Durmuş'un hayratı olan bu makineleden ancak böle gurtulabilidik. "Haden gomşula, haden gızanla" dedim. Önce gırmızı tomafili iteliyerek yarın başına gadan sürükledik. "Bismilla" deyip saldık yar'dan aşsa. Sona da, 'gız gibi ford'u...

Ohh be! Gurtuluvedik cavrın ölüsünden. Gayrı bazara da, makemeye de eşşeğimizle gatırımızla geliyoz.

Haa, şincik bekliyoz Durmuş'un dönüşünü. Bize getirce, mezer gaçkını gamyonu da atcaz Eyvazın Kedi Attığı Yar'dan aşşa. N'olur, N'olmaz, bakarsın bi başgasının başına musallat olur sona...

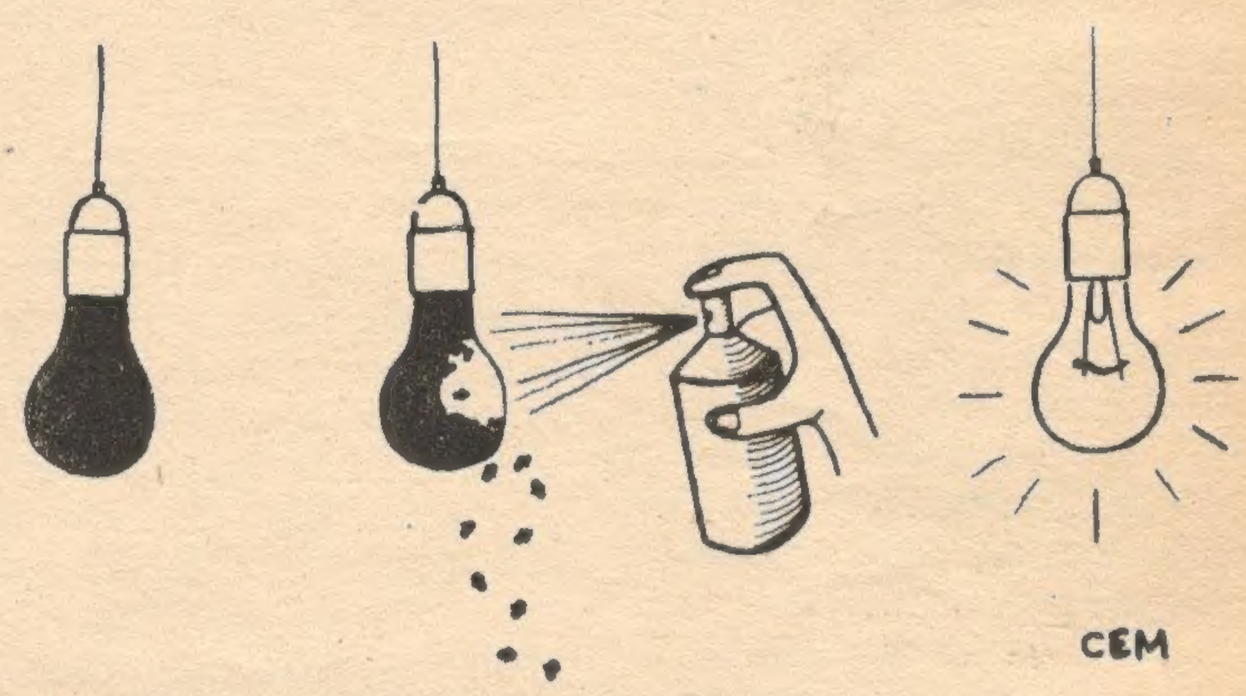

CEM

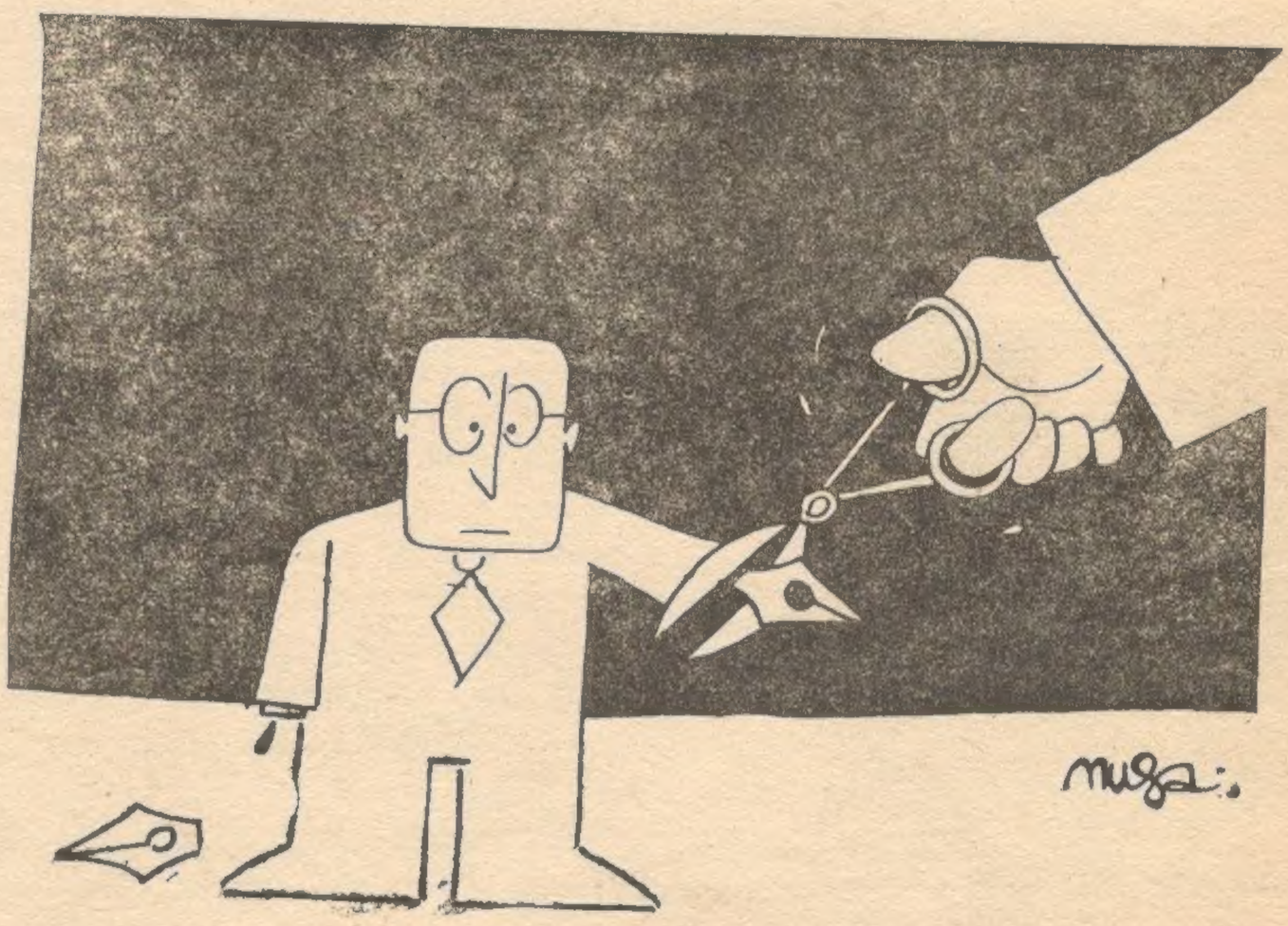

TURHAN SELÇUK

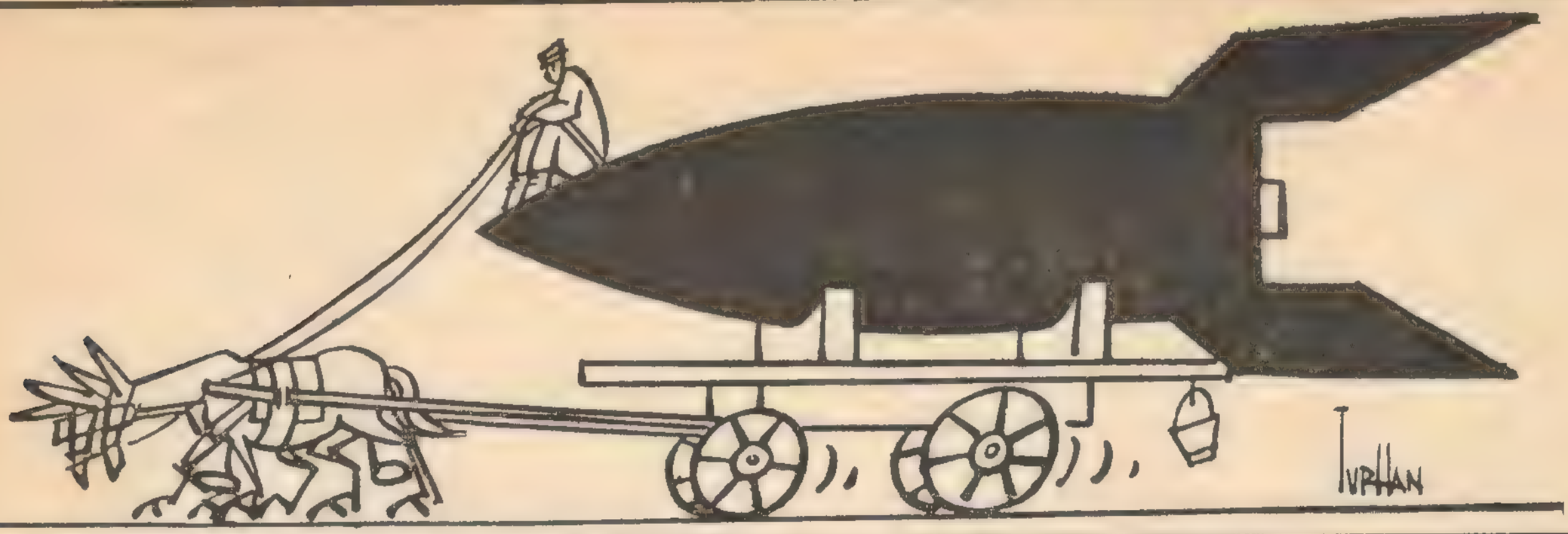

SİMAVİ VAKFI SERGİSİNDEN İKİ KARİKATÜR

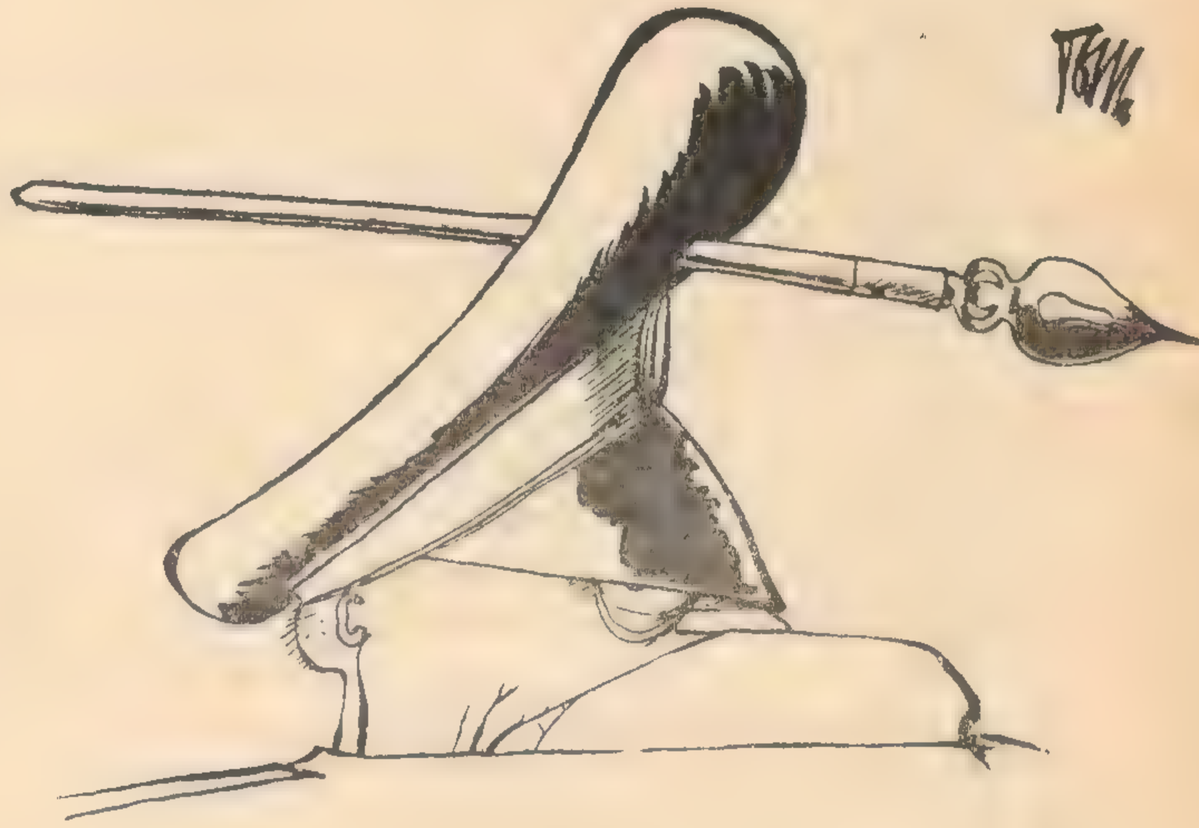

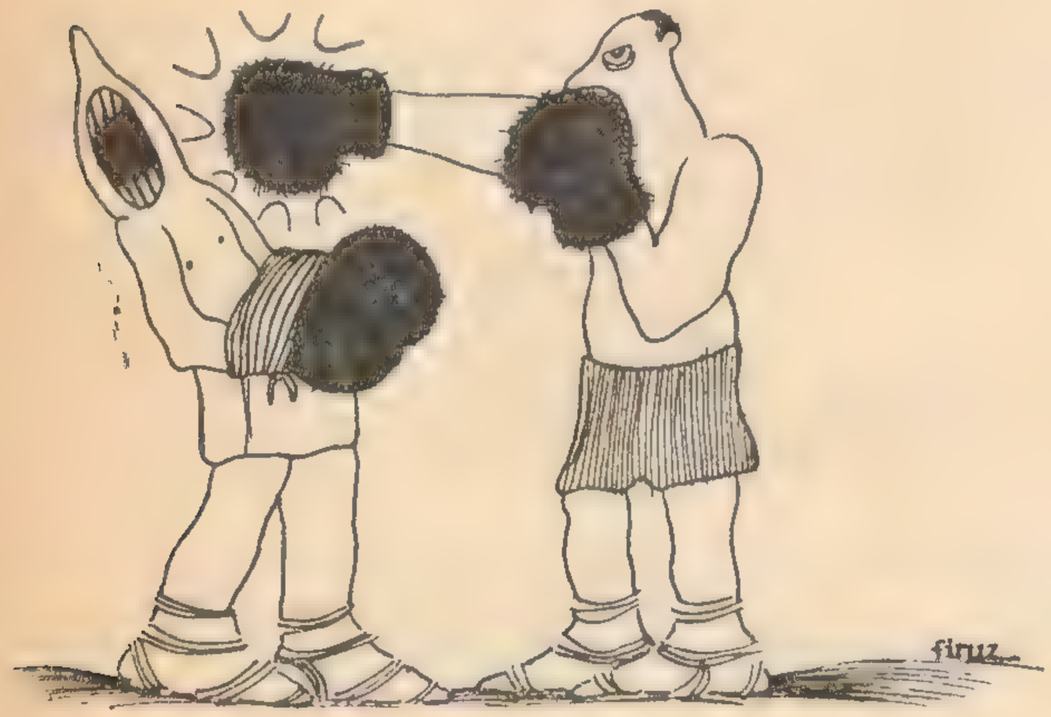

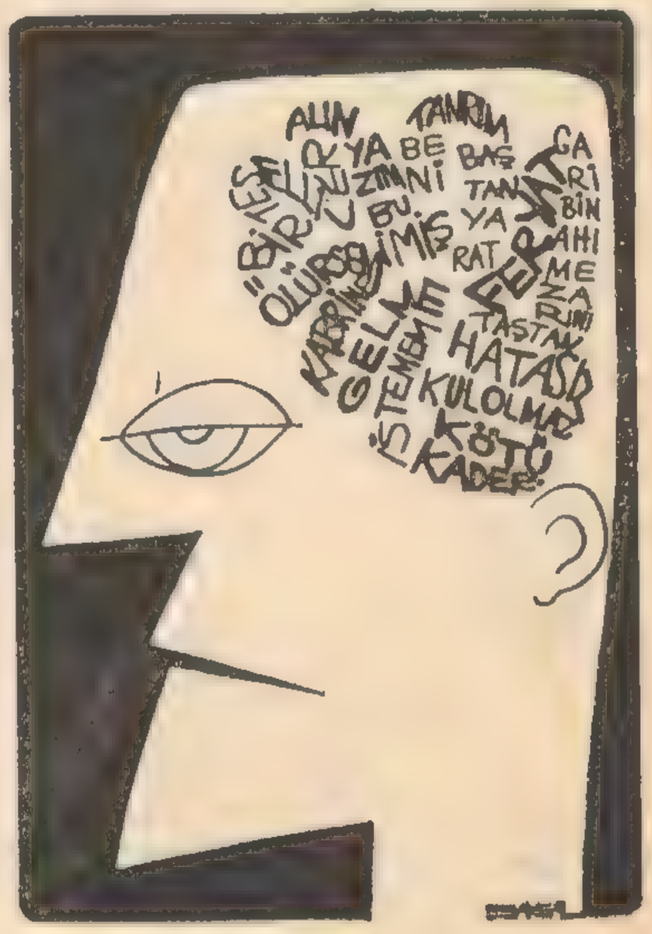

KARİKATÜR FISILTILARI ...

★ **Turhan Selçuk'un "Abdülcanbaz" serüvenleri içinde yayımlanan "Ramona Karetecinin Aşkı" konulu romanındaki 'karete hareketleri' ve 'karete tarihi'ndeki başarısından dolayı, Almanya'nın en büyük karete merkezlerinden biri olan "Spor Center Bushıdo" tarafından "1. Dan" karete diplomasıyla ödüllendirilmiştir.**

☆ Şimdiye kadar oniki kişisel sergi açıp, birçok ulusal ve uluslararası karikatür yarışmalarında ödül kazanan Erdoğan Bozok, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nden mezun olduktan sonra 'kasaplık' ve 'karikatür'cülüğü birlikte yürütmektedir.

★ **Uluslararası Simavi karikatür yarışmasının seçici kurul üyeleri, ülkemizin turistik yerlerini gezerken aldıkları şapkaların üzerine karikatür çizdikten sonra birbirlerine hediye etmiştir.**

☆ Yazılarını 'Cumhuriyet' gazetesinde ilgiyle izlediğimiz İlhan Selçuk, ağabeyi usta çizer Turhan Selçuk'tan önce karikatür çizmeye başlamıştır.

★ **Dünyada ilk defa canlı insanlardan oluşturulan "Canlı Karikatür Sergisi"ni, genç çizerlerimiz Faruk Manici ve Hakan Derman açmışlardır.**

☆ Kadınlara yönelik ilk mizah dergisini "Halistan" ve "Gülistan" gazetelerinin yazarı Ahmet Hikmet bey çıkarmıştır. "Kadın Oyuncak Değildir" adlı dergi, kadınların mizah dergisi olmasına rağmen dergide hiç kadın çizer çalışmamıştır.

★ **Karikatür tarihine 'orta kuşak' çizerleri diye geçen Turhan Selçuk Semih Balcıoğlu, Ali Ulvi Ersoy ve Neher Tüblek bu yıl 40. Sanat yılını kutluyorlar.**

☆ Cumhuriyet'te çizdiği 'Kim Kime Dum Duma' adlı bant karikatür dizisinin Çizeri Behiç Ak, karikatürcü Mahmut Karatoprak ve karikatür eleştirmeni, araştırmacı Turgut Çeviker halen askerlik görevini sürdürmektedirler.

★ **Bulgar karikatürcü Todor Kuzmov'un eşi, bu yılın başında yitirdiğimiz değerli karikatürcü Şadi Dinççağ'ın eşine hediye gönderip, başsağlığı dilemiştir.**

☆ İlk kadın çizerimiz Selma Emiroğlu'nun bir karikatürü Almanya'da üç ayda bir çıkan "Forum" dergisine kapak oldu.

★ **İkinci kadın çizerimiz sayılan Semiramis Aydınlık şu sıralarda mesleği olan eczacılığın yanısıra karikatür çalışmalarına da ağırlık vermiş durumda. Almanya'da açtığı üç sergi büyük ilgi gördü ve TV'de yer aldı. Semiramis şu anda bir Alman Türkoloğ arkadaşıyla Aziz Nesin'in "SURNAME" adlı eserini çeviriyor.**

☆ Genç kuşak çizerlerimizden Fethi Develioğlu yaşamını "kalemiyle" kazanıyor. Ama çizerek değil. Uluslararası başarılı çizer arkadaşımız Fethi, Karaköy meydanında kurduğu ufak tezgahında kalem satarak geçimini sağlıyor.

★ **Cemal Nadir, akademinin resim imtihanına girer. Çallı İbrahim resmini beğenmez ve Cemal Nadir'e : "Senden ressam olmaz"der. Yıllar geçer Cemal Nadir büyük ve zamanın en usta çizeri olmuştur. Çallı'yla karşılaşırlar ve Cemal Nadir : "Bana ressam olamazsınız deyip, akademiye almamıştınız..." Çallı, hemen cevap verir : "Ben sana karikatürist olamazsın demedim, ressam olmazsın dedim."**

☆ Ünlü ressam Eşref Üren resim öğretmenliği yaptığı sırada, öğrencilerine resmi sevdirmek için, onların portre karikatürlerini çizermiş.

MİZAH DÜNYASINDAN ...

■ Semih Balcıoğlu'nun hazırladığı Cumhuriyet Dönemi Türk Karikatürü, Ferit Öngören'in hazırladığı Cumhuriyet Dönemi Türk Mizahı ve Hicvi adlı kitaplar Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları serisinden çıktı.

■ Kaktüs Yayıncılık da karikatür albümleri yayınlamaya başladı. İlk kitaplar SERRE, SNOOPY ve ARAGONES. Yakında Bulgar çizer Todor Kuzmov'un albümü de bu yayınevinden çıkacak.

■ TONGUÇ (Tonguç Yaşar), KARAKATÜR (Emre Senan), KEDİLİ GEÇMİŞ ZAMAN (Selçuk Demirel) adı albümler ise Metis Yayınlarından. Bu Bu yayınevi önümüzdeki günlerde de Tan Oral ve İsmail Gü.geç'in karikatür albümlerini yayınlayacak.

■ I. Uluslararası Simavi Karikatür Yarışmasına katılan karikatürler İstanbul, İzmir ve Ankara'da sergilendi. Bu üç şehirdeki toplam izleyici sayısının yüzbini aştığı belirlendi Beşbin dolarlık büyük ödülü Sovyet Sanatçısı Mikhail Zlatkovsky'nin kazandığı bu yarışma sergisinin gördüğü büyük ilgi, Dünyada bilinen tek ortak dilin karikatür (grafik mizah) olduğunu bir kez daha kanıtladı. Bu sergide yer alan karikatürler Vakıf tarafından kitaplaştırılacak.

■ Usta mizah yazarımız Rifat Ilgaz'ın tüm kitapları yeni kurulan Çınar Yayınlarından çıkacak. İlk kitaplar "Cankurtaran Yılmaz", "Küçükçekmece Okyanusunda" "Nasrettin Hoca ve Çömezleri". Diğer kitaplar ise "Hababam Sınıfı", "Karadenizin Kıyıcığında", "Sarı Yazma" ve "Bir Gemim Var Varda Kosta". Ayrıca Rıfat Ilgaz'ın beş romanlık "Bacaksız" dizisinden üç yapıtın da basımı Can Yayınları tarafından tamamlandı.

■ 1957 yılından beri yayınlanmakta olan ve yurdumuzda büyük ilgi gören Turhan Selçuk'un ABDÜLCANBAZ adlı çizgi romanı yakında kitap olarak Milliyet Yayınları'ndan 15 günde bir çıkarılacak.

■ Genç çizer Muammer Kotbaş karikatürlerini Trabzon'da sergiledi.

■ Almanya'da karikatür çalışmalarını sürdüren Kamil Masaracı sergi açtı. Serginin başka şehirlerde de tekrarlanacağı belirtildi.

■ İtalya'da düzenlenen "Neleri atmak isterdiniz?" konulu karikatür yarışmasında İbrahim Tapa Ödül aldı.

■ Erhan Tığlı'nın "İkramiyeli Dünya" adlı mizah öyküleri kitabı Yaba Yayınlarından çıktı.

■ KJB Dergisi Türk çizerlerden karikatür bekliyor. Karikatürlerin her ayın yirmisine dek yollanması gerekiyor. Adres : KJB ADA Verlags - Haendels Gmbit, Postfach 250 463, 5000 KÖLN 1 Deutschland.

Derleyen : Celil PAKDİL

dünyadan

BU SAYFAMIZDA SİZLERE YABANCI USTALARDAN ÖRNEKLER SUNACAĞIZ

Claude FAVARD

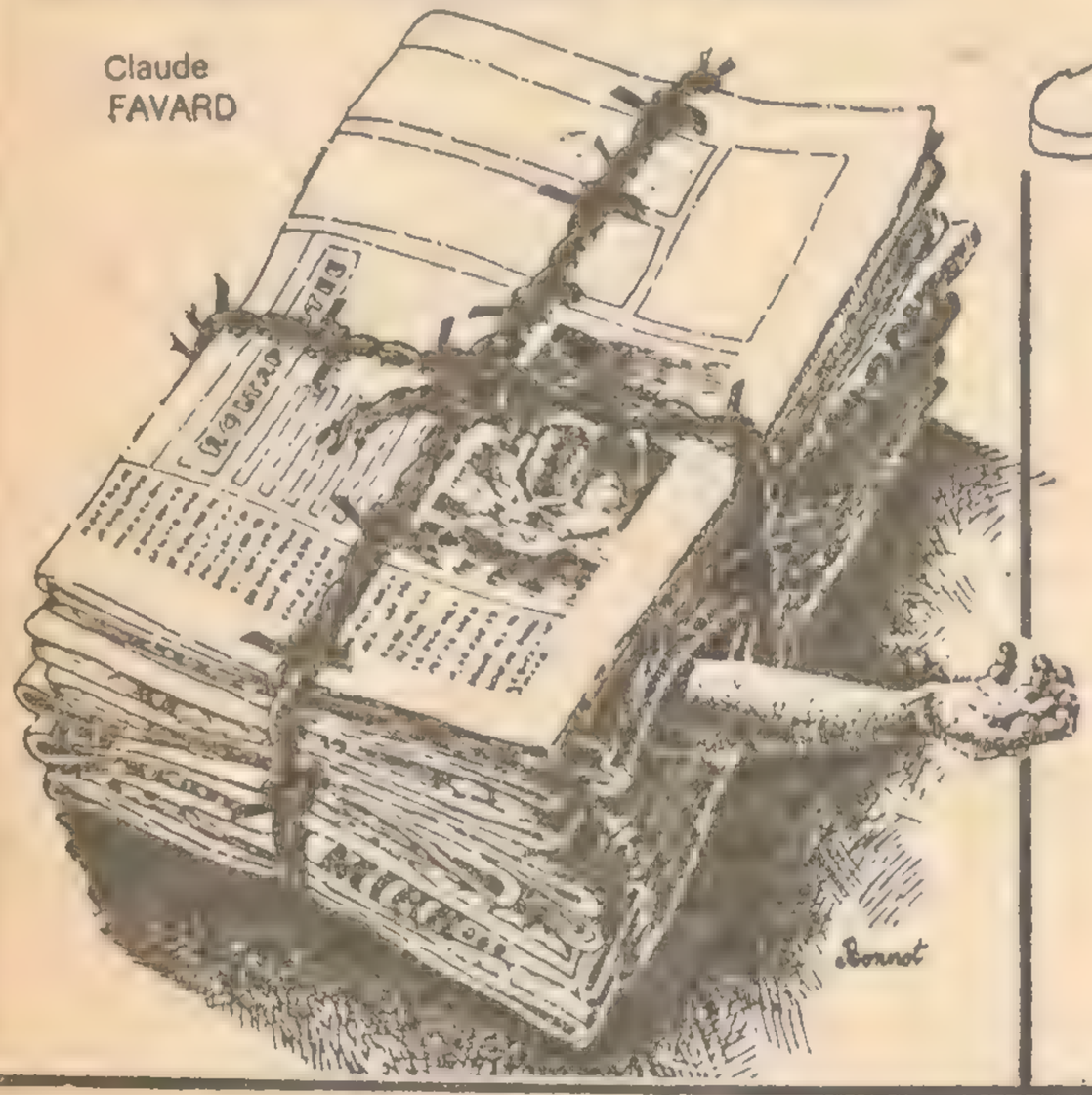

Carlos DZIB

Dimitri Atanasov

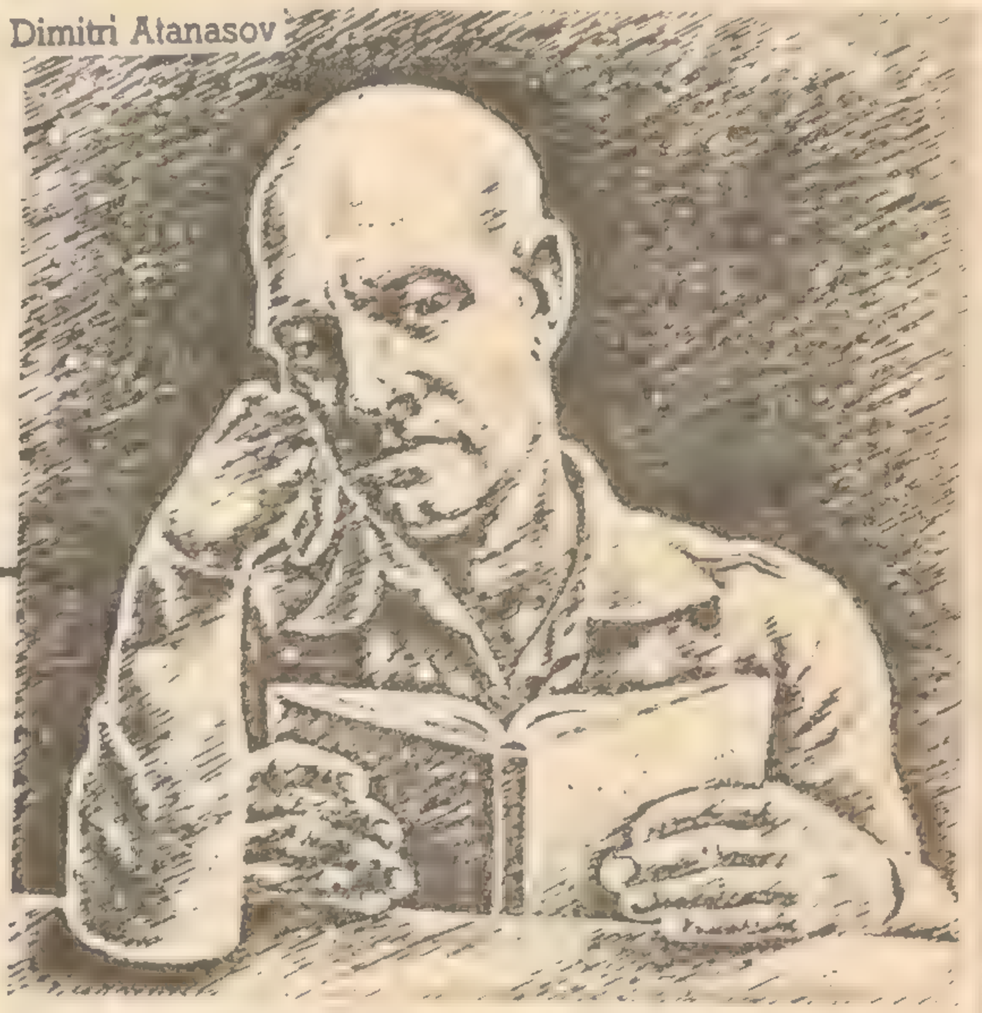

Sergio Fedriani

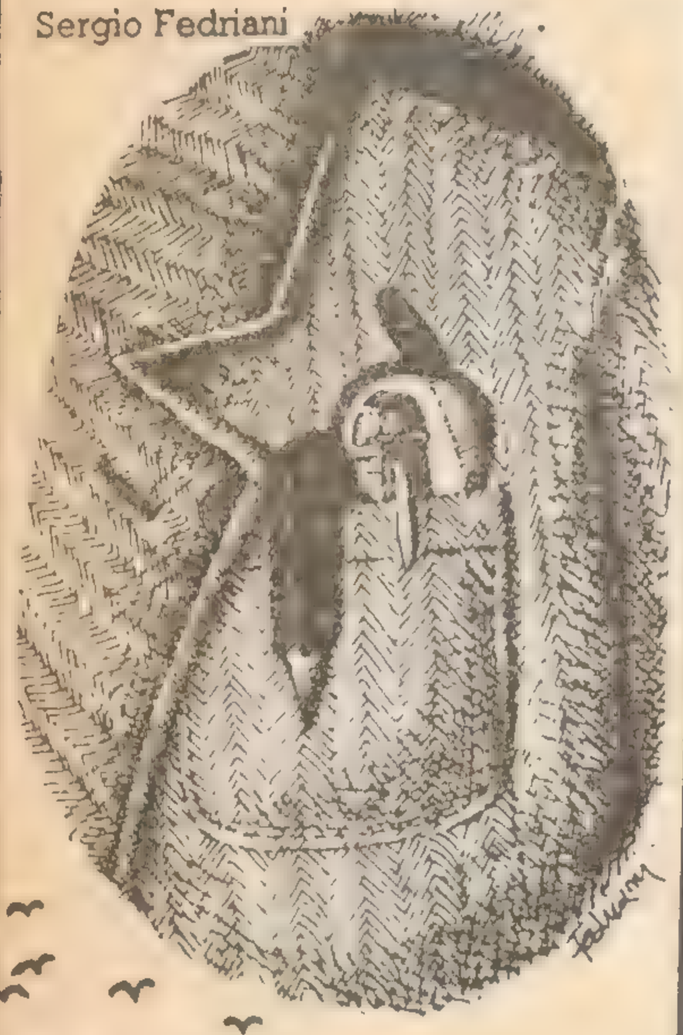

1. Spiro DZAJKOV

2.

Dusan DIMITROV

Wacław POTOCZEK

KORKUTMA USTASI

Özdilek ERDEM

Şöyle yazabilirsiniz efendim, Pir Dilek Baba derler, bir pir i fani yaşadı yirminci yüzyılın ikinci yarısında, iyi bir korkutma ustasıydı. Bu kadarcık yeter. İltifat buyuruyorsunuz efendim. Nasıl mı korkutuyorum, bu bir meslek sırrı, ekmek parası diyelim, müsaade ederseniz o hususu açıklamayayım. Büyücülük, üfürükcülük gibi değil, gerçek bir yetenek meselesi, dünyada bu konuda tek uzmanım bendeniz. Nasıl yetenek kazandığım mı, elbette arz edeyim efendim.

Bir arkadaşım anlatmıştı Anadolu'da meyve vermeyen ağaçları, özellike kayısı ağaçlarını kesmek tehdidiyle korkuturlarmış. Sahibi elinde balta meyve ağacının yanına gelir : "Meyve vermiyorsun bre ağaç, keseceğim seni" diyerek gözdağı verirmiş ona. Ağaç sahibinin komşusu da baltaya yapışır :

«Ne yapıyorsun komşu, hiç meyve ağacı kesilir mi, ben kefilim ağacına bu yıl meyve verecektir sana." dermiş.

O yıl salkım saçak çiçeğe durduğu, ballı meyvesini verdiği görülürmüş kayısı ağacının.

Bu anlatıdan sonra bende korkutma tutkusu başladı. Bendeniz boş zamanın olursa, briç oynamayı severim. Bir gün briç oynarken şilem oynamak için korkuttum ellilikilik oyun kâğıdını, baktım oluyor. Bir kaç el sonra grand şilem oynama için korkuttum. O da oldu. Tahmin buyurduğunuz gibi efendim bir süre sonra kimse benimle briç oynamaz oldu. Baktım arkadaşlar okey oynuyorlar, bendeniz o zamana kadar bilmezdim okey oyununu. Boş zamanlarımda okey oynamaya başladım. Bir süre sonra içimde korkutma dürtüsü uyandı. Demek okey biliyorsunuz. Okey taşlarını korkuttum. Hem gösterme taşı hem okeyler bana geliyor, devamlı kazanıyorum. Evet, evet briç ve okey oynayacak bulamayınca poker oynamayı denedim. Oturizikilik kâğıdı korkutunca floş ruayal çıkarmaya başladım. Öyle oldu efendim, poker serüvenimde kısa sürdü.

O zamanlar bendeniz işim gereği bir Orta Anadolu kentinde, çoğunluk ailemden uzak yaşıyordum. Çevre tutucu, ev işlerini görecek bir kadın bulamadım. Erkeklerin yaptığı işi de ben beğenmiyorum. Çamaşır, bulaşık birikiyor, odalar dağınık, halılar kirli...

Önce çamaşırları korkutmayı denedim, baktım akça pakça tertemiz olmuşlar. Bardakların tabakların temizliğine aşırı tutkum var. İki kez yıkarım ya da yıkatırım. Korkutma yöntemiyle bulaşık yıkamada da başarılı oldum. Evin derlenmesi halıların temizliği kolay oldu. Pencere camı temizliğinde bir sorun ortaya çıktı, iç ve dış camların temizlenmesi için iki kez korkutulması gerekti pencere camlarının.

Kendi dışımda ilk deneyimi de anlatayım efendim. Bizim kentin futbol takımı şampiyonluğa oynuyor, şampiyon olursa birinci amatör kümeye çıkacak. Son hafta maçlarında bizi averajla izleyen takım cumartesi günü beklenmeyen bir şekilde, 6-0 lık skorla kazanarak iki puan önümüze geçti, üstelik averajını da düzeltti. Şampiyon olmak için pazar günkü maçımızda hem yenmemiz hem de üç skorluk fark yapmamız gerekiyor. Karşı takım oyuncularını korkuttum. Maçı 4-1 kazanarak şampiyon olduk.

Bu deneyim başarıya ulaşmasından sonra profesyonel korkutma ustalığım başladı. Tahmin ettiğiniz gibi, ülke seçimlerinde, Avrupa kupalarında, Dünya şampiyonalarında, olimpiyatlarda hayli yoruluyorum. Geniş kamu oyunu ilgilendiren konular, yorgunluğun karşılığı da bir hayli yüksek oluyor.

Atatürk Barajı ihalesine giren firmaların çoğu Teknik Üniversiteden arkadaşlarım, ağabeylerim. Birinin teklifini kabul etsem diğerleri kırılacak. Döviz gereksinmemizi göz önüne alarak Maliye Bakanlığımızla birlikte çalıştım. Yabancı firmaları korkuttum efendim. Bildiğiniz gibi Palet gurubu üstlendi Atatürk Barajının yapımını. Ulusca yanındayız başarması için Palet gurubunun. Oluyor tabii, ticaret riziko değil mi? Birlikte çalışma teklifini kabul etmediğimiz partinin kırgınlığı. Hatırlıyacaksınız, Spiegel de bendenizi kapak yaparak olayı körüklemişti. Federal mahkemeye çıktım ve aklandım Hayır efendim hayır, hiç bir devletin kanununda korkutma ustalığı ile ilgili bir hüküm yok.

Ülkemize Nobel Armağanı gelsin neden istemiyeyim. Ama bizim işimizin de kuralları var. Yaşar Kemal yardımımız olmadan da kazanacağı kanısındaydı. O konuyu hiç açmayın efendim. Tek başarısızlığımdır hayatta. Bütün dünya alkışlasın istemiştim şarkıcımızı. Birinci olduk Örovizyon'da. O konuda kesinlikle iş almıyorum artık.

Takdir ettiğiniz gibi, kolay değil efendim. Ofisimde ikiyüze yakın personel çalışıyor. Dünya basınını, ajansları ,televizyonları izleriz. Gerekli gördüğümüz konularda araştırma yaparız. Dökümantasyon servisimiz arşivimiz devamlı çalışma içindedir. Amerika, Rusya, Avrupa ve Orta Doğudaki bürolarım yirmidört saat çalışır. Vergi işi mi, tabiiki veriyorum, üstüme düşen vergiyi. Açıklanmıyor mu, evet açıklanmıyor. Maliye Bakanlığımızın arzusudur bu. İktisadi Devlet Kurumlarımızın, Bankalarımızın, görkemli Holdinglerimizin durumu sarsılmasın diye.

Evet efendim, Pir Dilek Baba derler, bir pir i fani yaşadı yirminci yüzyılın ikinci yarısında, iyi bir korkutma ustasıydı.

BİZ
BİRBİRİMİZE
BENZERİZ
Mizah Öyküleri
Muzaffer Abayhan
250 TL.
İsteme adresi :
Tanı Yayınları
PK : 3

Aydınlıkevler - ANKARA

halvegâiş

ŞECERE
Dedenin adı Satılmış
Babanın adı Satılmış
Seninki Satılmış
Ben senin sülâleni bilirim
Satılmış oğlu Satılmış

Mehmet KEMAL

MARİFET

Suya dokunmazmış
Sabuna dokunmazmış
Pise bak

Celâl VARDAR

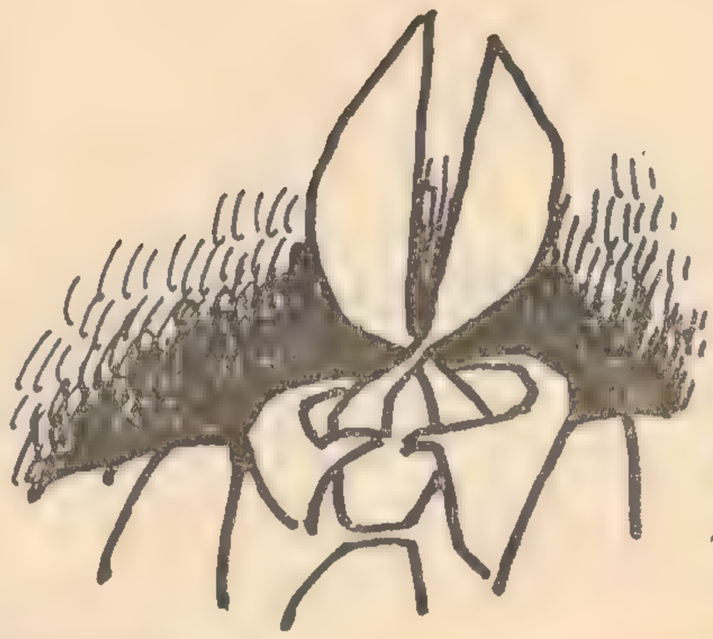

İŞKENCELİ EĞLENCE :
TV.DE BU GECE

Sunucu : Burhan ESEN

19.50 — Açılış, saçılış, kırılacak potlara, devrilecek çamlara hazırlanış.

19.50 — İyi uykular çocuklar : Bir varmış, bir yokmuş. Bu programdan memnun kalan tek çocuk yokmuş. Ayının karnı aç, tilkinin ki tokmuş. Masalımız burada bitti, TRT yavruları hem eğlendirdi, hem de eğitti.

20.00 — Teknik arıza saati : Teknik arıza olmazsa Foto Rıza Antalya'dan çektiği görüntüleri sunacaktır.

20.30 — Konserveleşmiş haberlerin sunuluşu : Arşiv görüntülerinin yutturuluşu.

20.40 — Bir konu, üç konuk : Üçüde moruk. Sunucu taze, Konu ve konuklar bayat. Sıkıntıdan terlememek için, ellerinize almalısınız yelpaze.

21.10 — Olayların içinden : Bir yıl önce yapılan Mevlana töreninden naklen yayın. Biraz geciktik ama, kusura bakmayın.

22.00 — Ayın konseri.. Ünlü ses yıldızı ve program yöneticisinin baldızı Adı Belirsiz karşınıza çıkacak. Bülbüller gibi şakıyacak. Son bestelediği şarkının yarısını okuyacak. Şarkının öteki yarısı gelecek programda, dilini sokmazsa eşekarısı...

22.05 — T.V. de Yerli Sinema : Ekmeğimle oynama. Başrollerde rejisörün oğlu, damadı, kızı ve kümesindeki kazı. Heyecandan gözyaşlarınızı tutamıyacak, tükrüğünüzü bile yutamıyacaksınız. Denetimden geçerse oynatırız, geçmezse bir açık oturum daha kor, analarınızı ağtırız.

22.55 — Geçen aydan kalma bayat haberler ve kapanış...

PARSEL

İndim yârin bahçesine
Parsellenmiş

Erdoğan TOKMAKÇIOĞLU

SERSERİ KURŞUN

Ah, bu serseri kurşun
Ne rakı içer
Ne kumar oynar
Gene de bütün kabahat onda.

Necati CUMALI

KADEH

Burası dalyan kahvesi
Ortalık süt mavisi
Apostol bu ne biçim meyhane
Tabağımda bir bulut
Kadehimde gökyüzü

Oktay RIFAT

KİTAPLAR

Çanak Çömlek Patladı

Çanak Çömlek Patladı[1], galiba, Muzaffer İzgü'nün onbiiinci kitabı. Bilgi Yayını olan bu kitabında 27 öykü yer almıştır. Bu öykülerinde, İzgü, içinde yaşadığı toplumun çeşitli sorunlarını ele almış ve bunlardan ilginç konuları odak yaparak başarılı bir anlatımla değişik yapılar kurmuştur. Bazı somut olayları soyutlaştırarak, bazılarını daha da somutlaştırarak öyküleştirmektedir. Bunların hepsinde komik bir öğe mı var? Bu öğe nedir? Öyle görünüyor ki, bunlarda, sergilenen olaylarda ya da durumlarda, güldürünün yanı sıra düşünce de var. İzgü, "Boşluk Müdürü" öyküsünde yasalarımızın nasıl boşluklarla dolu olduğunu ve bu boşluklardan yararananların neler kazandığını ve boşlukları bilmeyenlerin ya da bilemeyenlerin neler yitirdiğini sergiliyor. "Yetimler Köyünün Yolu"da bürokrasimizin ne kadar kör, vurdumduymaz olduğunun öyküsüdür. "Hostes Kızlar" iki otobüs ortaklığının arasındaki rekabetin nasıl geliştiğini ve sonunda din sömürüsüne ulaştığını öyküleştirir. "Vatandaşı Bekletmesini Bilelim", yönetimdeki bozuklukları ve genelde vatandaşlarımızın gereksiz davranışlarını ve bunlardan yararlanmayı bilen yöneticinin kurnazlığını ortaya koyar. "Öküz Parası"nda, muhtarın despotluğunu ve köylünün zavallılığını okuyoruz. "Seçimci Hüsnü Bey", değişik bir tipin insanımızın sağduyusunu nasıl sömürdüğünü ve milletvekillerimizin yönetim üzerindeki etkisini sergilemez mi?

"Bakan Koltuğu" insanlarımızın özlemlerini ve bulundukları makamın nimetlerinden yararlanma duygularını, "Yangında İlk Kurtarılacak" bir devlet dairesindeki işleyişi ortaya koymaz mı

Bütün öyküleri özetlemek ya da böyle bir kümeleme yaparak yaslandıkları düşünceyi belirtmek gereksizdir. Çünkü, asıl olan İzgü'nün anlatımı, olaylar zincirini düzenlemesi ve insanların iç dünyalarını ya da olaylar karşısındaki davranışlarını iletmesidir. Anlatım ve kurguda İzgü gerçekten ustadır. Bu ustalığı anlayabilmek içinse hepsini okumak, soluk almadan okumak gerekir. Toplumun bozuk yönlerini, kaypak yanlarını, insanın insana karşı tutumunu, bulunduğu makamdan güç alarak başkalarını ezme eğilimini gözlemlerle saptadığına inandığımız İzgü, bu gözlemlerini olaylarla pekiştirerek anlatmaktadır. Bu olayların hepsi soyut mu, hepsi somut mu Onu siz okuyunca anlayacaksınız.

Ali Yüce, "Sözcükleri Evlendirmek" adlı şiirinin bir yerinde şunları yazar: "Neyse uzatmayayım/İnsan doğa kurt kuş böcek/Duygu düşünce sözcük imge/Renk koku ışık nakış ses/Mayalanır şiir mahzenimde/Acı tatlı umut ağıt kahkaha/Biraz sabır bir damla öfke/Karıştırıp bütün bunları/Öğütürüm değirmenimde". Muzaffer İzgü de böyle yapmakta ve onun gibi de "Gerçeğe düş katarım biraz/Duygu emziririm düşünceye" demektedir. Biz de diyelim ki, bu şiirden yararlanarak, "Hangi gerçek hangi düşü koklar/Nasıl emer duyguyu düşünce", bu öyküleri okuyunca anlaşılır.

Muzaffer UYGUNER

---

1. Muzaffer İzgü, **Çanak Çömlek Patladı,** güldürü öyküleri, Bilgi Yayını Yeni Mizah Dizisi, Ankara 1983.
2. Ali Yüce, **Ortadoğu Şiirleri,** Yazko yayını, İstanbul 1983.

MUZAFFER İZGÜ'DEN "GÜLMECE ÜSTÜNE"

Özer ARDA

"Gülmece yazarları işi şakaya aldıklarından nedense bugüne dek gülmece de şakaya alınmıştır. Oysaki gülmece, şaka olmasına karşın, şakaya gelmeyen ciddi bir iştir. Gerçek bir gülmececi de bu ciddiliğin farkındadır. Türkçe gülmeceye çok yatkın bir dildir. Birçok deyim ve atasözümüz, sanki bir gülmece öyküsünün bir tümcesi, bir parçası gibidir. Türkçe iyi kullanıldığı zaman konuşma Türkçesi olarak gülmeceyi zenginleştirir. Türkçenin gülmeceye, gülmecenin Türkçeye katkısıyla Türk dilinin daha çok tabanda gelişeceğine ve zenginleşeceğine inanıyorum."

Muzaffer İzgü'nün Türk Dil Kurumu ödül konuşmasından alınmıştır.

CEMAL NADİR'den :

"Her şeyin gülünecek tuhaf tarafı vardır. Fakat olay kalabalığı arasında bunları seçebilmek için dürbün gibi büyütüp yaklaştıran bir yardımcı gereklidir.

Karikatürlerimle size bu yardımı yapabilirsem ne mutlu!... Konuların yaşamla ne derece bağlantılı olduğunu merak edenler esprilerin sırtındaki abartma elbiselerini atıp gerçeğe erebilirler.

Cemal Nadir GÜLER - 1933

Lars-Erik HAKANSSON,

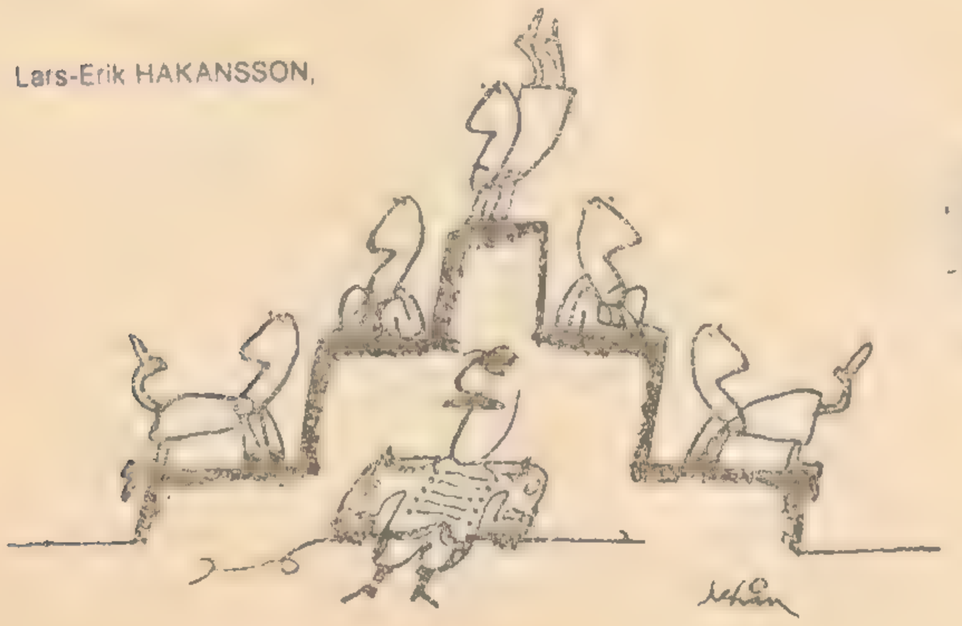

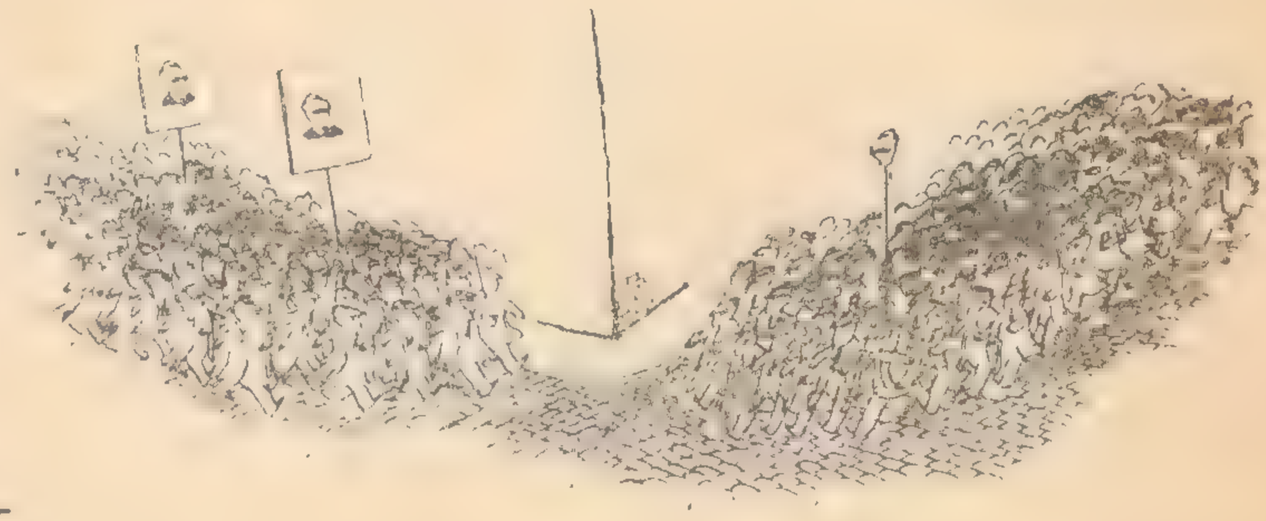

Fransa'da Karikatür Tutkusu

(Okuyacağınız bu yazı 14 Şubat 1983 tarihli NEWSWEEK Dergisinden alınmıştır.)

"Fransa Devlet Başkanı François Mitterand, karikatürün sürekli ve dikkatli bir izleyicidir. Ciddi Fransız basını karikatürün kültürel etkinliği konusunu sütunlarında sık sık işler. İlginç karikatürler Fransız Radyo ve Televizyonunda tartışmalı programlar oluşmasına neden olur. Fransızların mizaha olan bu tutkusu ilgi çekicidir.

Amerika için karikatür belki basit bir güldürü unsuru olarak kanıksanmış olabilir. Fakat Fransa; Karikatürü, yüksek bir kültür işi ve büyük bir uğraşı olarak kabul etmektedir. Geçen yıl, kısaca B. D. (Les Bandes Dessinees) denen mizah yayınları 60 milyon dolar (15 milyar TL.) dan fazla satış yapmıştır. Bu tip yayınların fiatı 2 dolarlık magazinlerden, tanesi 93 dolar olan kalın lüks ciltli renkli albümlere dek çeşitlilik göstermektedir. Fransız Hükümeti geçtiğimiz günlerde karikatür okullarını, sanatçıları ve yayınevlerini desteklemek için yıllık 2 milyon dolar teşvik ödeneği ayırdığını açıkladı.

Fransa Kültür Bakanlığı Eğitim Uzmanlarından Pierre Lere: "Amerika'da karikatür, kamyon şoförleri ve orta derece kültürlülerin eğlencesi olarak kabul edilebilir, fakat burada, Avrupa'da ciddi ve yaygın bir sanat türüdür" demektedir.

Belki bu konuya fazla önem verilmektedir. İktidardaki Sosyalist Parti çok yakın bir geçmişte Başkan Pierre Mauroy'un takdim yazısıyla çizgili olarak "Fransa Sosyalizm Tarihi" adlı bir kitap yayınlamıştır. Parisli Yayıncılardan Philippe Auzou, karikatürlerden oluşan 49 ciltlik bir ansiklopediyi yayına hazırlamaktadır.

Fransa Hükümeti bu yıl ilk Karikatür Büyük Ödülü (Grand Prix de la Bande Dessinee) verecektir. Geçen hafta 140.000 den fazla karikatürcü, mizah yazarı ve yayıncı ile izleyiciler, Fransa'nın Güney Batısındaki Angouleme kentinde 10. Yıllık Uluslararası Karikatür Festivali nedeniyle bir araya geldiler. Üç gün boyunca müzeler, okullar ve hatta görkemli Belediye Sarayı bu sanatın en son ürünlerinin sergileriyle dolup taşmıştır. Bu sanat dalı ile uğraşanlar, Hollywood'un Oskar heykelciliği örneği, başarılı sanatçılara verilen ALFRED adlı minyatür, altın kaplama PENGUEN ile ödüllendirildiler.

Derleme : Enver KÖNÜKOL

HANFORD YOLCULUĞU

William SAROYAN

Corgi Amcam tâ Hanford'da iş buluverince yirmiyedi millik yolu katedebilmek için bisikleti onarma görevi de ona düşmüştü. İlk günlerde kuzenim Vask'ı amcamla birlikte göndermeğe yeltenmelerine rağmen sonraları beni yanına kattılar.

Ailemiz Corgi gibi aptalımsı bir evlâd sahibi olmaktan şikâyetçi değil di ama onu başlarından atabilmek için de yer arıyorlardı. Corgi şöyle Hanford'a gidip bir baltaya sap olursa onlar da epey rahat edecekti. Böylece, Corgi hem para sahibi olur, hem de arkadakilere yük olmazdı. Daha doğrusu asıl istedikleri Corgi'nin gözden uzak olmasıydı.

Büyükbabam, Corgi için, «O da, çalgısı da aynı çukura!» der ve eklerdi, «Eğer hikâyecinin biri tutar da ağaç altına çöküp sabahtan akşama kadar çalgı çalan bir adamdan bahsederse, inanın bana ,o yazar hayatın kırıntısından anlamaz... Para lâfı ettin mi dinlerim, gerisini boşver. Adamın böylesini güneşin altına göndermek lâzım. Elindeki çalgısını da beraber tabiî.»

Büyükannem, «Şimdi böyle söylüyorsun. Birkaç gün geçsin de bak. İki üç güne kalmaz "musiki, musiki" diye başımın etini yersin.»

«Saçma. Hikâyecinin biri tutup da şarkı söyleyen adam dünyanın en mesut adamıdır derse o adam ayakta uyuyor demektir. Bırak gitsin Corgi'yi... Yirmi - yedi mil de pek kısa bir mesafe sayılmaz hani ya.»

Birkaç güne kadar bu lafları ağzına bile almaz, hiddetinden odada dört dönersin. O zaman bende ellerimi kalçalarıma dayar, haline bakarak doyasıya gülerim.»

«Senin saçın uzun, aklın kısa. Hikâyecinin biri kalkar da kadın milletini öve öve göklere çıkarırsa anla ki o kaçık kendi karısını unutup düşe dalmıştır.»

«Gençliğe vedâ edeli epeyi oldu. Sen de bunun farkında olduğun için sağa sola bağırıp çağırıyorsun.»

«Kapa çeneni, mübarek kadın. Kapa, yoksa şimdi...»

Büyükbabam odanın içinde göz gezdirerek çocuklarını ve torunlarını birer birer süzdükten sonra, «Corgi Amcanız Hanford'a gidiyor. Ne dersiniz?» diye sordu.

Kimse ağzını açıp bir kelime söylemedi.

«Öyleyse gidiyor. Onunla birlikte kimin gideceği meselesine gelince... Corgi'nin peşine katıp Hanford'a göndermekle evlâdlarımızdan hangisini cezalandıracağız bakalım? Boşboğaz hikâyecinin biri çıkar da bir şehirden diğerine gitmek bir genç için tatlı bir tecrübedir derse, o seksenlik yazar çocukken evinden ancak iki mil ayrılmış demektir... Acaba kimi cezalandırmalı Vask'ı mı? Onu mu cezalandırmalı? Vask, kalk bakalım ayağa!»

Kuzenim Vask oturduğu yerden kalkıp ihtiyarın tâ önüne gitti. Büyükbabam kocaman gözlerini Vask'a dikmiş, bir taraftan uzun bıyıklarını büküyor, bir taraftan da boğazını temizliyordu. Bir ara elini Vask'ın yüzüne doğru götürdü. Koca el Vask'ın kafasını âdetâ içine almıştı. Vask kılını kıpırdatmıyordu.

Büyükbabam tekrar, «Corgi Amcanla Hanford'a gider misin?» diye gürledi.

Vask, Büyükbabam isterse evet.» diye cevap verdi. İhtiyar ağzını, burnunu oynata oynata düşünmeğe başladı ve sonra, «Efendim, Corgi aptalın biridir. Sen de ondan aşağı kalmazsın. Onun için iki aptalı bir araya getirmek fena bir hareket olmaz.» dedi.

Diğerlerine dönerek sordu: «Ya siz buna ne dersiniz? Kazık kadar bir aptalın yanına bücür bir enayiyi vermek doğru olur değil mi? Haydi, duymayın süt dökmüş kediler gibi. Ağzınızı açıp düşündüğünüzü söyleyin.»

Zorab Amca atıldı. «İyi olur iyi. İki aptal yan yana. Kazığı çalışır, bücürü eve bakar, yemek pişirir.»

Büyükbabam, «Hakikaten, fena fikir değil. Biri çalışır, biri eve bakar. Hey, bücür, sen yemek yapmasını becerebilir misin?»

Büyükannem, «Ya ne zannettin. tabiî pişirir. Hem de âlâsını. Pilâv yapmak da mı elinden gelmez zannediyorsun.»

Büyükbabam Vask'a dönerek, «İnanalım mı? Yoksa pilâv derken lapa pişirip çıkar mısın işin içinden, Unutma, dört fincan su, bir kap pirinç, bir kaşık da tuz.»

Büyükannem gene lâfa karıştı, «Pilâv pişirmek olsun elinden gelir artık dedik ya!»

Büyükbabam kızgınca, «Ha, gayret! Elimin tersini ağzının üstünde bulmana az kaldı. Bırak da çocuk kendi konuşsun. Dili yok değil ya. Öyle değil mi, oğlum? Yazarın biri çıkar da çocukların ihtiyarların sorularına akıllı cevaplar verdiğini ileri sürmek gafletine düşerse, o adam mübalâğacı yahudiden başka bir şey değildir... Söyle bakalım şimdi .Yenecek gibi pilâv pişirebilir misin?»

Vask cevap verdi. «Bir defa pişirmiştim. Herkes bayıla bayıla yedi.»

Büyükbabam, «Ya tuz? Ne kadar tuz koymuştun pişirdiğin zaman? Yalan söyleme, bilirsin beni.»

Vask cevap veremedi.

Büyükbabam tekrar lâfa karıştı, «Pirinç denince ağzını bıçak açmıyor değil mi? Söyle bakalım pişirdiğin o pilâvda ne gibi bir eksiklik vardı? Söyle, korkma. Doğruyu söylersen kimse sana fena muamele edemez.»

Vask, nihayet, «Çok tuz koymuşum bilmiyerek,» dedi. «Hem o kadar çok ki bütün ev halkı gece, gündüz su içmeğe mecbur olmuştu.»

Büyükbabam, «Mübalâğaya hacet yok. Pilâv çok tuzlu olunca gece gündüz su içilmez de ne yapılır sanki. Tuzu bol pilâv az mı boğazımızdan geçti. Şunu unutma ki tuz aşı yedin diye su başından ayrılmıyan tek vatandaş sen değilsin... Meseleyi fazla lâfa boğmadan bana sadece pilâvın tuzlu olduğunu söyle o kadar. Söyle de Corgi Amcayla gidecek kimsenin sen olup olmadığını söyleyivereyim.»

Büyükbabam odadakileri teker teker süzdü ve birden, «Bana kalırsa gidecek adam bundan başkası değildir.» dedi ve devam etti. «Bir diyeceğin varsa durma, söyle. Pilâvın sulusu mu tuzlusu mu daha zararsızdır.» Sonra hazır bulunanlara dönerek, «Söyleyin bakalım bunu mu, Vask Karaoğlanyan'ın mı, gönderelim »

Zorab atıldı, «Bana kalırsa Aram gitmeli. O bu cezaya layıktır.»

Bütün gözler bana çevrildi.

Büyükbabam gürleyerek, «Aram mı?» diye bağırdı. «Şu gülen, katıla katıla gülen çocuğu mu demek istiyorsun?»

Büyükannem lâfa karıştı. Ya kimi demek istiyecek? Anlamamış gibi sorup durma!»

Büyükbabam başını ağır ağır döndürerek gözlerini büyükanneme dikti ve yarım dakika kadar onu süzdükten sonra, «Yazarın biri çıkar da bir adamın âşık olacağı tutup evlenmeğe kalkıştığından söz açarsa o adamcağız dünya evine girdiği gündenberi doksan - yedisinde kara topraklara karışıncaya kadar başını belâya sokacağından habersiz olan âşık bir delikanlı masalını anlatıyor demektir.»

Büyükbabam tekrar sordu. «Aram mı dedin, sâhi?»

Zorab amca cevap verdi, «Evet!»

«Aram bu cezayı hakketmek için ne suç işledi ki?»

«Kendi bilir kabahatini.»

Ayağa kalkıp büyükbabama doğru ilerledim. Kocaman eliyle suratımı avuçlamasından kızgın olmadığını anlamıştım.

Birden sordu, «Suçun ne?»

Suçlarımı hatırladıkça kendimi tutamayıp gülüyordum. Büyükbabam da beni yalnız bırakmıyarak gülmeğe başladı.

Koca odada ikimiz gülüyorduk. Diğerleri kedi gibi sessiz oturuyorlardı. Her türlü kahkahayı beğenmiyen büyükbabam kedi gibi gülemiyene gülmeyi yasaklamıştı. Karaoğlanlar içinde gülüşü onunkini andıran bir ben vardım.

Büyükbabam ciddileşmiye çalışarak tekrar sordu. «Anlat, suçun ne?»

«Hangisini anlatayım?»

Büyükbabam Zorab Amcama dönerek, «Hangisini anlatsın» dedi. «Anlaşılan yüz karası bir tane değil.»

Zorab Amca, biraz kızgın, «Bilir o» diye çıkışınca atıldım. «Komşulara senin delinin biri olduğunu söylememi mi kastediyorsun?»

Zorab Amca sesini çıkarmadı.

«Yoksa senin konuşmanı taklid edişimi mi?»

Zorab Amca, emin bir tavırla, «İşte Corgi'yle gidecek biri varsa o da budur, azizim,» dedi.

Zorab Amca'yı alaya alışımı uzun uzun anlatmama taraftar görünmüyoıdu.

Büyükbabam bu sefer beni sorguya çekti. «Pilâv pişirmesini becerebilir misin?»

Pilâv pişirebilirsem Corgi'yle doğru Hanford'a gideceğe benziyordum. Küçük çocukların yolculuğa alışmamalarındaki binbir yarar hakkında her kim ne derse desin Hanford'a gitmeyi can-u gönülden arzu ediyordum doğrusu.

Derhal, «Tabiî pilâv pişirebilirim,» diye cevap verdim.

Büyükbabam, «Elinden çıkan pilâv birşeye benzer mi bari?» diye sorduktan sonra ekledi, «Pilâvı tuzlu mu yoksa sulu mu pişirirsin?»

«Bazan tuzlu, bazan sulu. Bazan da karar.»

Biraz düşüneyim,» dedikten sonra duvara yaslandı. Bir dakika geçmemişti ki büyükannemden üç bardak su istedi. Üçünü de yuvarlayıp devap etti düşünmeğe.

«Demek bazan tuzlu, bazan sulu, bazan da karar ha! Hanford'a bunu mu gönderelim dersiniz?

Zorab Amca hemen cevap verdi. «Bu dururken başkasını yollamağa kalkışmak budalalık olur.»

Büyükbabam, kararını verince, «Pekâlâ» dedi, «aradığımızı bulduysak herkes çıksın dışarı.»

Ben de çıkmağa hazırlandığım bir sırada büyükbabam ensemden yakalıyarak, «Sen dur,» dedi.

«Başbaşa yalnız kalmışken Zorab Amcanın taklidini yap bakayım.»

Ben Zorab Amcanın taklidini yaptıkça büyükbabam gülmekten kırılıyordu.

Bir ara kahkahasını keserek, «Senin yerin Hanford, oğlum,» dedi. «Hiç durma Hanford'a git. Git de pilavı ister tuzlu, ister sulu pişir.»

Corgi Amcanın yoldaşlığına seçilişim işte böyle olmuştu.

Ertesi sabah gün doğmadan yola çıktık. Bisikletin arkasına oturmuştum. Otura, otura yorulmuş olacağım ki bir ara yürümeği tercih ettim. Corgi Amca da yere inince bisikleti kullanma görevi bana düşmüştü. Akşama doğru Hanford'a vardık.

Amacımız bir iş bulup mevsim sonuna kadar Hanford'da kalmaktı. Önce suyu, gazı ve sobası olan bir ev aramaya koyulduk. Elektrikle başımız pek hoş değildi. Gaz yetip de artıyordu bile. Altı, yedi yere baktıktan sonra o akşam Corgi Amcanın beğendiği bir eve taşındık. On bir odalı bir köşke benziyordu burası. Odalardan bir tanesinde bir yatak, bir de sedir vardı. Diğerleri bomboştu. Corgi Amca bir mum tutuşturduktan sonra çalgısı elinde şarkı söylemeğe başladı. Şarkı bazan melânkolikleşiyor, bazan da ciddiyetsiz bir havaya bürünüyordu. Ne kadar zaman çalıp söylediğini bilmiyorum ama acıktığının farkına varmış olmalı ki birden ayağa kalkarak, «Aram, bana pilâv yap!» dedi.

Bir tencere pilâv pişirdim. Tuzlu olup olmadığını bilmiyorum ama Corgi Amcanın, bir kaç defa «aman, ne güzel!» dediğini hâlâ hatırlıyorum.

Kuşların cıvıltısıyla şafak vakti uyandık.

Corgi Amcaya hatırlattım. «Unutma, bugün işe başlıyorsun.»

Corgi Amca, homurdana homurdana, «Bugün mü?» diye sordu.

Amcam istemiye istemiye evi terkettikten sonra oturacak bir kanape aradım. Bulamayınca eşiğin üstüne yerleştim. Şehir gündüz gözüyle fena bir yere benzemiyordu. Yalnız koca sokakta topu topu dört ev vardı. Biraz ilerde bir kilise görünüyordu. Daha oturalı bir saat geçmemişti ki Corgi Amcanın bisikletine kurulmuş, sevinç içinde bizim tarafa geldiğini gördüm.

Sevinçten deliye dönmüş olmalıydı ki, ne yaptığını bilmiyerek, bisikletiyle gül fidanlarının arasına girdi.

«Allaha şükür işten kurtulduk.» dedi.

«Ne?»

«İş yok. İşte bu kadar. Tanrıya şükretmeliyim.» Ben telâş içindeyken, o hiç oralı olmıyarak, koparduğu bir gülü kokluyordu.

Ben, «Demek işe girmedin ha?» diye tekrar tekrar sordukça o girmediğini söyliyerek Allahına şükrediyordu.

«Niye girmesin?» deyince karpuzların hasat mevsiminin kapandığını ve bunu da çiftçilerden öğrendiğini söyledi.

«Mevsimin bitmesine imkân yok,» diye çıkıştım.

Corgi Amcam ısrar ediyor ve beni mevsimin sona erdiğine inandırabilmek için yeminibillâh ediyordu. Her seferinde de bu gerçeği çiftçi-

den öğrendiğini eklemeyi unutmuyordu.

Cevap verdim. «Suratına bakınca senin çalışmakta bezin olmadığını anlayıverince hem başından savmak, hem de kalbini kırmamak için mevsim bitti deyivermişler.»

Corgi Amcam, hâlâ, «Bütün mevsim boşuz. Karpuzların hepsi iyi ki koparılmış» diye sevinmekte devam ediyordu.

Beni bir düşüncedir almıştı. «Mevsimin daha başında olduğumuz halde sen bir baltaya sap olamadın. şimdi ne yapacağız» diyordum.

«Mevsim sona erdiğine göre, ne yapacağımız besbelli. Evin aylık kirası olan altı doları ödediğimiz ve pirince yetecek kadar paramız olduğu için burada bir aylık hayal âlemî yaşayıp sonra evin yolunu tutacağız.»

«Eve beş parasız mı döneceğiz?»

«Parasız, ama pür sıhhat.»

Bunu söyledikten sonra eve girmesiyle elini çalgısına atması ve şarkı söylemeğe başlaması bir oldu. O kadar âhenkli çalıp söylemeğe koyulmuştu ki yarıda kesip konuşmağa devam etmeğe ve onu iş başına dönmeğe mecbur etmeğe kıyamadım.

Hanford'da bir ay geçirdikten sonra eve döndük. Bizi ilk gören büyükannem olmuştu.

«Tam zamanında geldiniz. Sizinki kaplan gibi vahşîleşti. Haydi çıkarın bakalım kazandığınız paraları!» dedi.

«Verecek paramız yok.» diye atıldım.

Büyükannem, şüpheli, «Çalıştı mı bâri » diye sordu.

Tereddütsüz, «hayır» diye cevap verdim. «Bütün ay çalışıp şarkı söylemekten başka birşey yapmadı.»

Büyükannem, «İyi pilâv pişirebildin mi bâri?» dedi.

«Bazan tuzlu, bazan sulu, bazan da güzel pilâv yaptım.»

Büyükannem, «meteliksiz döndüğümüzü büyükbabam işitmesin» diyerek eteğini kaldırdı ve biriktirdiği paraların bir kısmını avucuma sıkıştırdı. «Parayı başka yere sarfettiğini görmiyeyim» der gibi bakışlarının farkına varınca, «sözünden dışarı çıkmam» diye teminat verdim.

Büyükbabam eve gelince homurdanmağa başladı.

İlk sözü, «bu kadar kısa zamanda niye döndünüz?» oldu. Sonra, «Mevsim ne çabuk bitti? Nerede kazandığınız para?» diye parladı.

Parayı uzattım.

Büyükbabam tekrar bağırmağa başladı, "O Corgi'nin sabahtan akşama kadar çalıp türkü söylemesine razı değilim. Kitabın birinde bir babanın aptal çocuğunu akıllı evlâdlarından çok sevdiğini okursanız biiin ki o yazar taslağı bekârın biridir.»

Ama aradan biraz zaman geçip de Corgi Amca mutad yerine çökerek nağmeler çıkarmağa başlayınca büyükbabam sedire uzanarak can kulağiyle dinlemeğe başladı.

Bu arada, geçen akşamki pilâvın tuzunu yoketmek için mutfağa koşarak üç dört bardak su diktim. Tekrar avluya çıtığım zaman büyükbabamın sırıtarak uyuduğunu, Corgi'nin de yumuşak sesiyle türkü okuduğunu gördüm.

İLHANİLHAN KİTABEVİ

Bayındır Sokak, 27/A
YENİŞEHİR - ANKARA
Yazın, bilim kitapları.
Yabancı dil kitaplar.
Sözlük reyonu.
Yurtiçi ve yurtdışı siparişler için yazışma adresi.
YENİ KİTAP PAZARI
ONUR KİTAPEVİ
Selanik Caddesi, 72/22
Yenişehir - ANKARA

KARİKATÜRCÜLERE GRRMER DERSLERİ

Fatma MUNZUR

Karikatürcülerimizin (özellikle gençlerin) pek önemsemedikleri bir konu var. Gramer., Bir çok karikatürcü bu konuya dikkat etmeyerek önemli yanlışlara düşmektedir.

Yazılı karikatürlerde görülen bu yanlışları belirtmek ve çizerlerince giderilmesini sağamak amacındayız. Mizah dergileri gramer yanlışlarını önlemenin yolunu karikatürlerdeki tüm yazıları bir tek kişiye yazdırmakta bulmuş. Çizerinin kurşun kalemle yazdığı yazı karikatür yayınlanacağı zaman gramer bilen bir kişi tarafından mürekkepleniyor. Bu ise çizerin kendi yazı karakterini bulmasını engelleyici bir yöntem.

Gazete ve dergilerdeki gramer yanlışlarını gidermek düzeltmene düşen bir görev. Fakat karikatürlerdeki yazılar çizerince yazıldığı için düzeltmen bunlara dokunamamakta ve yanlışlar öylece okur karşısına çıkmaktadır. Bu tür yanlışlara uzun ve titiz bir çalışmanın ürünü olan karikatür albümlerinde de rastlanılmaktadır.

Tüm bu hataların giderilmesi çizerlerimizin grameri öğrenmeleriyle mümkün. Burada kısaca konuya değineceğiz. Daha fazlasını öğrenmek karikatürcü arkaşlara kalmıştır.

● **Kİ BAĞLACI :**

Dilimizde biçim benzerliği yüzünden çoğu kez birbirine karıştırılan ve aynı şey olduğu sanılan iki tane "ki" vardır.

Bunlardan biri başlıbaşına kelime sayılan, Farsça'dan dilimize geçmiş "ki" dir. Cümleleri ve cümlecikleri birbirine bağlayıp onlar arasında anlam ilgisi kuran bu "ki" bağlaç görevindedir, daima AYRI yazılır.

ÖRNEK : Bir karikatür gördüm ki çok uzun yazılara bedeldi.

Diğer "ki" ise ek durumunda olan ilgi ekidir. "Bununki, onunki, yoldaki, halbuki" örneklerinde görüldüğü gibi ünlü uyumuna bağlı değildir. Bu "ki" daima BİRLEŞİK yazılır.

● **AYRI YAZILAN DA-DE : (Dahi)**

"Da-de" Türkçe'de bağlaç, ilgeç olarak kullanılır. Başlıbaşına kelime durumundadırlar. Daima AYRI yazılır.

ÖRNEK : Yalvarsan da gelmem.
Görsem de inanmam.

● **MI SORU EKİ :**

Bu ek ünlü uyumuna girerek "mı, mi, mu, mü" biçimini alabilir. Soru eki daima AYRI yazılır.

ÖRNEK : Gördün mü?
Bunu biliyor muydunuz?

Kaynak : Doç. Dr. Hamza Zülfikar "Yüksek Öğretimde Türkçe Yazım ve Anlatım. -Ank. 1977.

GAZETECİ 'TEK SÜTUN FERİTİ'İN' NOT DEFTERİNDEN

Murat DEMİRAY

ADIMIN KÖKENLERİ

"Tek Sütun Ferit" adıyla tanınıyor, 17 yıldır gazetecilik yapıyorum. İzinleri, hafta sonu tatillerini ve ve işsiz dolaştığım yılları çıkarırsak, gazetecilik yaptığım süre net 7 yıla iner. Fakat, maaş tutarının hesaplanmasında olduğu gibi, gazetecilik süresinin hesaplanmasında da asıl olan brüttür. Dolayısıyla kıdemli bir gazeteci olduğumu rahatlıkla iddia edebilirim.

Bana niçin "Tek Sütun Ferit" dediklerini açıklamam gerekiyor.

Yıllar önce, kendimle ilgili bir istatistiksel çalışma yapmış, haberlerimin yüzde 65'inden fazlasının, çalıştığım gazetelerin sondan bir önceki sayfasında ve tek sütun üzerinden yayınlandığını saptamıştım. Bu bulgularımı içtenlikle bazı meslektaşlarıma anlatmak yanılgısına düştükten üç-dört dakika sonra, adımın "Tek Sütun"a çıkarıldığına şahit oldum.

Yüzde yüz "gazetecilik kokan" bir adım olmasından gocunmuyorum. Ancak, kendilerini gazeteci olarak tanıtıp, sarı basın kartı taşıdıkları halde şu ana kadar tek bir satır haber yazmamış kişilerin, ajay eder gibi, beni bu adla çağırmalarına da sinirlenmiyor değilim.

Bu köşede, zaman zaman sizlere tek sütunluk haberlerimden örnekler verecek, gerçekte bunların kaç sütun üzerinden yayınlanmalarının doğru olacağını düşünmenizi rica edeceğim. Fakat, bu aşamada temel amacımın, ileride tarihçilerin işine yarayabileceğine inandığım olayları aktarmak olduğunu belirtmeliyim. Aracım, kağıt ve kalemim, amacım tarihe hizmet olacak...

METİS YAYINLARI

Karikatür Dizisi

Tonguç yaşar / TONGUÇ (175 TL.)

Emre Senan / KARAKATÜR (250 TL.)

Selçuk Demirel

KEDİLİ GEÇMİŞ ZAMAN (350 TL.)

METİS YAYINLARI

Meşrutiyet Caddesi No: 131/301

Beyoğlu/İSTANBUL

Aşırı yüksek posta giderleri nedeniyle ödemeli kitap gönderemiyoruz. Kitap isteklerine, bedeli kadar posta pulunun da eklenmesi gerekmektedir.

SÖYLEŞİ

Hakan Derman : Kaktüs Yayıncılık olarak Türk Karikatürüne yeni bir soluk getirdiğimize inanıyorum.

Kaktüs Yayıncılığın Yönetmeni Hakan Derman'la bu yayınevi üzerine yaptığımız söyleşiyi aşağıya aldık..

● **SIFIR : Kaktüs yayıncılığın kurulma amacı nedir?**

Kaktüs Yayıncılık; şimdiye kadar pek el atılmayan veya atılıp da başarı sağlanamayan bir yayın dizisini kapsamak amacıyla kuruldu. Karikatür albümleri dalında Karikatürcüler Derneği başarılı örnekler sunmuş, birçok sergi ve yarışmaları albüm haline dönüştürmüştü. Derneğin çalışmaları durdurulduktan sonra bu tür yayınlar azalmış, birçok çizer kendi olanaklarıyla -ki çoğunluğunu gençler oluşturuyor- albüm hazırlama yöntemini seçmişlerdi. (Sait Munzur, Atila Özer, Fethi Develioğlu, Raif Zor, Hakan Derman) Bu albümlerin dağıtım ve tanıtım olanakları yeterince olmamış, sönük kalmıştı. Bu açığı kapatmak amacıyla Kaktüs Yayıncılığı kurup, "en iyisi, en güzeli" sloganıyla yayın hayatına girdik.

● **Kaktüs Yayınları bugüne dek hangi çizerlerin kitabını Türk karikatürseverlerine sundu?**

İlk albümümüzü ünlü Fransız çizer Claude SERRE'ye ayırdık. 1973 yılında "Kara Mizah" ödülünü alan "Kara Mizah ve Doktorlar" kitabından sonra sanatçı bu ikinci kitabında sporu ve sporcuları hicvediyor. İkinci kitabımızı Meksikalı çizer Sergio Aragones'den oluşturduk. Aragones isim olarak bize ne denli yabancı ise, mizah anlayışı olarak o denli yakın. Yalın ama inceliklerle örülü anlayışı onu dünyanın en çok sevilen çizeri durumuna getirmiş.

Bu yayınlarımız arasında akıllı köpek "Snoopy" nin maceralarını işleyen albümü, Can Yücel'in dilinden okurlarımıza sunduk. Ülkemizde Snoopy kendini bardak, tabak, küllük, yastık v.b. gibi eşyaların üzerine basılarak tanıttı. Snoopy maceraları yalnız küçüklerin değil, büyümüş küçüklerin ya da küçüklüğü yaşayamamış büyüklerin de zevkle okuyabileceği bir kitap.

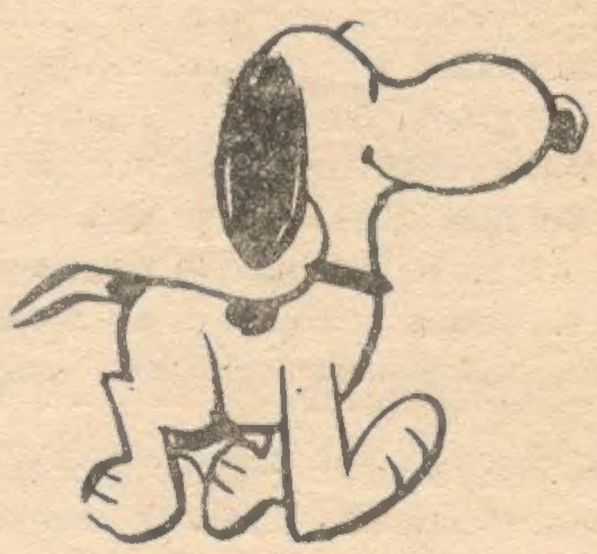

SIFIR : Bundan sonra neler yapmak amacındasınız?

Çalışmalarımız içinde "Seçme Dünya Karikatürcüleri" dizisini sürdürmeye devam ederken, bir yandan da Snopy gibi bant romanları albümleştireceğiz. Ülkemize birkaç kez gelen ünlü Bulgar çizer Todor Kuzmov'un albümünü yayınlamak üzere de kendisiyle anlaştık. Ayrıca diğer ünlü yabancı çizerlerle de bu tür çalışmalar için ilişki içindeyiz.

SIFIR : Türk çizerlere de bu çalışmaları sırasında yönelecek misiniz?
nelecek misiniz?

Şu anda böyle birşey düşünmüyoruz. Bunu daha ileride gerçekleştirebiliriz. Metis Yayınlarının bu daldaki çalışmaları bu açığı az da olsa kapatıyor. Kaktüs ve Metis'in başlattığı bu girişimin Türk Karikatürüne yeni bir soluk getirdiğine inanıyorum.

SIFIR

AYLIK MİZAH DERGİSİ
EKİM 1983
YIL :1 SAYI : 2 50 TL.

● **Sahibi - Yazı İşleri Müdürü :**
FATMA MUNZUR

● **Yayın Yönetmeni :**
SAİT MUNZUR

● **Grafik :**
ABDULLAH ÖZKARA

● **Düzeltmen :**
EMİNE ABAY

● **İlan :**
Tam Sayfa : 20.000 TL.
Yayın ilanları indirimlidir.

● **Yıllık abone :**
500 TL.
Abone ücreti SIFIR'ın 141755 numaralı Posta Çeki hesabına yatırılabilir.

● **Adres :**
Eğmeli Sokak No: 22/8
Aydınlıkevler - ANKARA

● **Telefon : 16 94 37**

GENÇ TASARIMCIYA —SANATMIYA—SÖZBAŞI

ELEŞTİRİ Dergisinden alınmıştır.

Paul J. GRİLLO

Bu kitabı sana, insanoğlu'nun yaşam çevresini ve geleceğini tasarlama işinde tanrıların özel güvenini, desteğini kazanmış görünen adsız bir kahramana, adıyorum.

Okul yılların boyunca, yolunu-yönünü bulmaya çalışacaksın ama ancak öğrenmeyi öğreneceksin okulda. Oysa, kişisel araştırmaların, tektür bilginin egemenliğinden kendi çabanla kurtulup engin görüşlü kimselerin senden önce yarattığı sanat dünyalarına ulaşıncaya dek, sürüp gidecek. Sanatın yolu tek değil çoktur. Kendine, işine gerçekten saygılı olursan belki hepsi de iyidir.

Yıllar süren hoşgörüsüzlükten sonra, bir gün kendini en çok beğenip yolunu izlediğin kahramanların çoktan terkettiği ıssız kıyılarda (ya da kayalıklarda) bulabilirsin yalnız, tükenmiş ve ağzında buruk acı bir tat! Buna şimdiden hazır ol. Çünkü eğer ta baştan beri her şeye inanmıyorsa, sanatçı kişi hiçbir şeye inanmıyor, demektir. İnançlarını ara sıra "ateş sınavı"ndan geçirmeyi de unutma! Onları sürekli yakarak sına ki, kül - duman olmadan ayakta kalanları seçebilesin.

Bir sanat eserinin en yüce olduğunu savunmanın ne anlamsız bir saplantı olduğunu kısa zamanda anlayacak; en yalın görünüşlü eserlerin bile öncesiz/sonrasız kalıcılığını kavrayacaksın. İlerde, özlediğin başarıya ulaşınca, kendi kutsal değerlerinin tek yargıcı durumunda, yani yapayalnız, kalacaksın; ölen hastasının başucundaki mutsuz doktor gibi- Ölüm yolcusuna yeniden hayat vermek için neler yapabileceğini sana kimse söyleyemeyecek. Geçmiş yılların deneyim birikimi de işe yaramayınca sadece sezgilerin kalacak, sana rehber olarak.

Nice ters gelse hattâ yabanıl görünse de, yeni fikirlerden asla korkma. Korku çok çok bağnazlığı besler. Hoşgörülü kimse korku nedir hiç tatmayacağı gibi; sanatçı da hoşgörüsünden ödün vermeyen kişidir.

Bunun gereği olarak, gözünü budaktan sakınmadan çalışmalı, çalıştığın gibi de yaşamalısın. Yücelere tırmanan kişi, hayatını çok kez gözden çıkardıktan sonra zirveye ulaşır. Güvence tutkusuna kapılmaktan sakın. Dergilerdeki eleştiri/övgü yazılarına da pek fazla bel bağlama. Sanatçının çalışma ve ürünleri dergilere konu olur ama çoğu dergiler / senin sanatına / yararlı bir katkıda bulunamayacağı gibi zaman zaman kendine duyduğun güveni de sarsabilir.

Toplumsal, siyasal ya da dinsel olsun, beyin yıkatmanın her türlüsünden sakın. Güçlü sürü" nün saygıdeğer bir üyesi olmak karşılığında, başucundaki güzel varlığı görmene izin vermeyen hizipçilikten (izm'lerden) uzak dur. Sanatçı olarak her şeye, özellikle de, olanak dışı gibi görünenlere inan. Unutma ki, özgürlüğünden kaynaklanan sergiyle -bugün düş gibi görülse de- gelecek kuşakların son derece doğal karşılayacağı, beğeneceği çözümlere erişebilirsin.

Başarı saydığın en yüce değer, diploma, iş, ün ya da onur olsa bile, salt başarı için uğraşma! Doğal gidişi tersine çeviremezsin! Nasıl bahar meyvesi güzün çiçek açmazsa; ektiğin tohumlar köklü bir bitkiye dönüşmeden, ürününü toplamaya kalkışma.

Doğa'dan soyutlanıp ısıtılan sera belki erken ürün verebilir ama bu ürünlerin hiçbirisi doğal gidişi tersine çeviremezsin! Nasıl bahar meyvesi güzün çiçek açmazsa; ektiğin tohumlar köklü bir bitkiye dönüşmeden, ürününü toplamaya kalkışma.

Doğa'dan soyutlanıp ısıtılan sera belki erken ürün verebilir ama bu ürünlerin hiçbirisi doğal olanın olgunluğuna erişemez. Sanatını yüceltmek, işinin saygınlığını korumak istiyorsan, "evet" demekten çok, belki de, "hayır" demek zorunda kalacaksın. Ancak, inan ki işte o nadir "evet"ler gerçekten en güzel eserlerin olacak; en çirkinlerse, küçük çıkarlar ya da geçici başarılar uğruna inandığın yalanlar olacaktır.

Sanat bir yaşam yoludur ya, kişinin omuzlarında ara sıra oluşacak kanatçıklarla gökyüzündeki cennete doğru yükseldiğini sanması sanat yaşantısı değildir. Öylesi bir uçuşa başladığın yanılgısına kapılırsan eğer, o kanatçıkları hemen kesip atmalı, ayağını yere basmalısın. Birbirini izleyen yavaş yükseliş ve birden düşmeler sonunda, sanatının ne'liğini (doğasını) anlayarak ancak sanatçı olabilirsin.

Güncel inançlarının geçmişteki büyük aşklarınla çelişkiye düştüğünü göreceksin. Kişiliğin aynı kalsa da, dünya görüşün durmadan değişecek. Hayat boyu sürecek olan bu keşifler yolculuğunda, hiçbir tanrıya kul-köle olmadan, gelip geçen her tanrıya şükran borcu duyacaksın; sanat yaşamına kattıkları sevinçten, aydınlıktan dolayı!

Gücün yettiği sürece kuralları çiğneyip engelleri aşmalısın. Tanımlarla reçeteler acemi aşçılara yarar. Büyük kitapları ise ustalar yazar, ancak. Sanatın yeniden doğması ya da gelişmesi için bilinen sınırların korkusuzca sınanması gerekir.

Sanatının ustalık derecesini, deneme-yanılma yani uygulama yoluyla kazanmaya çalışmalısın. Sanatçı olarak, ellerinle gözlerinden -ve de tabii aklından- başka araçlara gereksinme duymayacaksın. Seni bekleyen tasarım savaşında, bunlar senin en güçlü silahların olacak!

Teknik olsun olmasın, yolunun üstüne çıkacak her kolay çözüm, yeteneksizliğin göstergesidir ki seni ancak yoza, yozlaşmaya götürür. Sanat, atletizmin de en yüce türüdür. Beethoven, Paganini, Heifetz ya da Picasso gibi büyük sanatçılar, en çok çalışıp en çok üreten el-kol işçileri olarak tanınmışlardır.

Sanatının gramerini, ölçekleriyle arpecio'larını, ses ya da çizgilerini uygulayıp üretmekle ancak sanatçı olabilirsin gerisi boştur.

Çeviren : Bozkurt GÜVENÇ

ESKİDEN DEMOKRASİ Mİ VARDI!

Hüseyin İLBEY

Demokrasi gelecek diyorlar ya, herkesin ağzı kulaklarında... Benimse, şaşkınlıktan gözlerim kulaklarıma varmak üzere... Yahu, bu millet neye seviniyor böyle, anlayamıyorum. Gerçekten anlayamıyorum. Demokrasi ilk kez gelmiyor ki. Yirmi yirmibeş yıldır demokrasiyle canciğer kuzu sarması olamadıysak bile, gördük tanıdık onu işte. Gerçi, "O senin gördüğün demokrasi filan değildi..." diyen de az değil ama, ne bilim, biz demokrasi diye bildik onu. Hem o, bal gibi demokrasi değilse bile, şerbet gibi demokrasiydi işte...

Diyeceğim, milletin neye, neden sevindiği!... Demokraside maaşımız mı arttı, ayakkabımız mı ikiledi, bir ev sahibi mi olduk? Neyini gördük, külfetinden başka? Gözlerinizle gördünüz, yaşadınız işte, demokrasi külfet ve özveri rejimi demektir. Anladık, külfete dalmaya, özveride bulunmaya üzerimize yoktur ama, bu kadarı da fazla. artık.

Aslını sorarsanız, demokrasi tam aylak işidir. Bizim aylaklığa zamanımız mı var? Günümüzün 15 saati yolda işte geçiyor. Oraya koştur, buraya koştur, karnımızı ayaküstü doyurmaya bile vaktimiz kalmıyor. (Vaktin olsa ne yazar ulan! Biz senin vaktinin olduğu günleri de biliriz...). Yahu, yatağımıza girip üç beş saat uyumayalım mı? Valla korkarım bu gidişle soyumuz da kuruyacak... Zamansızlıktan Mahmutpaşa'ya gidip kendimize iki don gömlek; mahalle pazarına uğrayıp bir iki kilo hıyar, domates, kabak bile seçemiyoruz. Demokrasi geldi miydi, seç babam seç... Durmadan adam seç. Muhtarı seç, muhtarın yönetim kurulunu seç, belediye başkanını seç, onun meclisini seç, encümenini seç, milletvekilini seç, onu seç, bunu seç... İşin yoksa bir sandıktan diğerine koştur dur.

Ne gerek var. Biri çıkar, "Sen muhtar ol, sen belediye başkanı, sizler de milletvekili..." der, olur biter. Bizde bu işi yapacak adam mı yok? Hem, bakın o zaman işler nasıl tıkır tıkır yürür Her kafadan bir ses (ne bir sesi, üç beş ses çıkaran kafalar var...) çıkacak da ne olacak!...

Boşverin yahu, eskiden demokrasi mi vardı!

LÂDES

Uzayacağa benzer,
Tutuşduğumuz lâdes.
İşi gücü bırakıp
Mezarlığa nâzır
Bir eve taşındım.
Ölüm, sen beni atlatamazsın,
Aklımda!

Behçet NECATİGİL

İnşaat Tesisat Malzemeleri Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.

İTHALAT - İHRACAT - TİCARET - MÜMESSİLLİK

Rüzgarlı Sokak, Halk İş Hanı No: 3/G-5 Ankara
Tel : 12 21 58

- ★ MONARCH BRÜLÖRLERİ
- ★ PERFECTA DEVRİDAİM POMPALARI
- ★ STANDART SANTRİFÜJ POMPALARI
- ★ PASİNER HİDROFORLARI
- ★ BUHAR VANA ve MALZEMELERİ
- ★ TERMOSTATİK VANA ve VENTİLLER
- ★ ECA - VİTRA - FAYANS - KALEBODUR
- ★ KALEFLEX YER DÖŞEMELERİ
- ★ TÜRK DEMİR DÖKÜM RADYATÖRLERİ
- ★ FİTİNGS - MONTAJ MALZEMELERİ
- ★ GALVENİZ - SİYAH - ÇELİK ÇEKME BORULAR
- ★ KOMPLE KALORİFER - SIHHİ TESİSAT MALZEMELERİ

Toptan ve Perakende Satışı

SÖZBİR Koll. Şti.

NAZIM SÖZBİR ve Ortağı

Merkez : Kapı Camii arkası Mecidiye sokak no: 91
Tel : 11153 - 18493

Şube : Eski İstasyon Yolu Tofaş Servisi yanı
Tel : 36623

KONYA

İNŞAAT DEMİRLERİ - SANAYİ DEMİRLERİ
NPU-U PROFİLLERİ - ÇELİK MALZEMELER
SAÇ ve KÖŞEBENT - BORU PROFİL

"Konularımızda en iyi şekilde Türkiye çapında hizmetinizdeyiz."

Dizgi, Baskı : ÇAĞ MATBAASI
Tel : 24 28 49 - 11 89 56 ANKARA